

ZPRÁVODAJ

MINISTERSTVA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Březen 2007

Ročník XVII

číslo 3

ČASOPIS SE TISKNE NA RECYKLOVANÉM PAPIRU

OBSAH

Události měsíce

Vědci: Žádné dobré zprávy o klimatu.....	1
Ustaníme lidem ochranu prostředí.....	2
Priority Ministerstva životního prostředí.....	2
Martin Bursík: Životní prostředí má stejnou důležitost jako ekonomická a sociální témata	4
Integrovaný registr znečišťování nově.....	9
Sít národních geoparků	9
Centrální ohlašovna MŽP	10
Semináře o registru znečišťování pokračují	10
Zemřel Jaroslav Stoklasa, spoluzakladatel Ekologické sekce.....	10
Prapodivný svět Steva Lichtaga zvítězil v Belgii	11
Nepříjemná pravda Pražany zajímá	11
Rumunsko vede ochranu Dunaje	12
Vláda vyhlásila nouzový stav	12
Efektivita – klíčové slovo energetické politiky ...	13
Orkán Kyrill v Krkonoších	14
Odpad ze Sosnové se vrátí do Německa	14
Energetická (r)evoluce vítána	14
Zasedání ministrů životního prostředí celého světa	15
Přesnější zprávy o globálním klimatu	16

Zahraničí

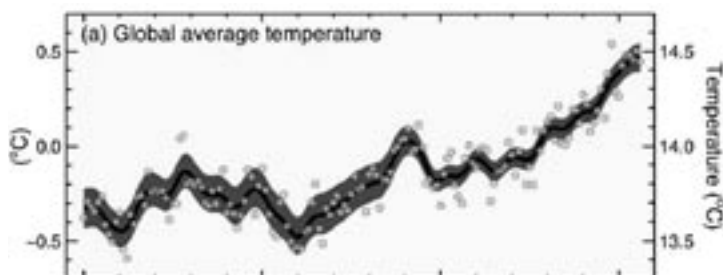
Bulharsko a Rumunsko v Evropské unii.....	16
Cenia v čele Evropského tematického střediska pro vodu.....	18

Analýzy, souhrny, komentáře

Ekonomika: Příprava ekologické daňové reformy	20
Doprava a odpady: Autovraky a životní prostředí	21
Ovzduší: Drobné zdroje velkého znečištění	22
Hodnocení biotopů České republiky: Cena přírody na Císařském ostrově v Praze	24

Tip

Unikátní ekocentrum Sluňákov	28
------------------------------------	----

Malý pohledný graf globálního varovného významu o stoupající průměrné teplotě na Zemi. Zveřejněn 2. února 2007 spolu s dalšími exaktně přesnými daty ve zprávě Mezivládniho panelu pro změny klimatu.

Zdroj: IPCC, <http://www.ipcc.ch/SPM2feb07.pdf>

VĚDCI: ŽÁDNÉ DOBRÉ ZPRÁVY O KLIMATU

Mezivládní panel pro změny klimatu (IPCC) zveřejnil 2. února 2007 v Paříži první část své v pořadí již čtvrté hodnotící zprávy o klimatických změnách. A zpráva není optimistická – další a přesnější měření a propočty budoucího vývoje jsou stále více varovné. „Klimatické změny jsou zcela jednoznačně největším globálním problémem. Je třeba jednat, a to okamžitě, průběžně a na všech frontách, počínaje maličkostmi. O problému se hovoří už dlouho, ale od slov musíme přejít k činům, dnešní zpráva více než dvou tisíc expertů je k tomu jednoznačnou výzvou,“ komentoval závěry vědců místopředseda vlády a ministr životního prostředí Martin Bursík.

IPCC potvrzuje narůstající trend emisí skleníkových plynů (především oxidu uhličitého, ale také metanu a oxidu dusného). Za poslední dekádu se zvýšil jejich vliv na ohřívání planety o 20%. To je nejstrmější nárůst za poslední dvě staletí. Přírozené změny, způsobené sluneční činností, by byly pětikrát nižší. Posledních dvanáct let bylo, až na jedinou výjimku, nejteplejšími roky od počátku systematických měření teplot v polovině 19. století. Vědci zároveň jednoznačně konstatují, že vliv lidské činnosti na klimatické změny je zřetelný.

Za posledních sto let vzrostla globální teplota o 0,74 °C. „Zvláště znepokojivý je ale trend nárůstu teplot, který se neustále zrychluje. Dnes globální teplota roste o 0,13 °C každých deset let,“ říká Martin Bursík. Zvyšování teploty má již dnes celou řadu přímých neblahých důsledků. Zásadně ovlivňuje cirkulaci vody. Kolem rovníku a v subtropích přibývá katastrofálních such a požárů, v mírnějších zeměpisných šířkách přibývá přívalových dešťů, které jsou navíc intenzivnější.

Tisková zpráva MŽP, upraveno (kvá)

USNADNÍME LIDEM OCHRANU PROSTŘEDÍ

Priority resortu životního prostředí představil ministr Martin Bursík na tiskové konferenci. Záznam z konference najdete na str. 4.

Foto MŽP – Eva Veverková

V pátek 2. února 2007 zveřejnilo Ministerstvo životního prostředí své priority, hlavní oblasti, na které se resort pod vedením ministra Martina Bursíka zaměří.

„Kvalitní životní prostředí je základní podmínkou pro zdravý život lidí. Rád bych, aby se Česká republika konečně zařadila mezi evropské země, kde je každodenní ekologické chování samozřejmostí stejně jako kvalitní školství či lékařská péče. Hlavní odpovědnost nese stát – proto prosazují opatření, která učiní naše hospodářství efektivnější, modernější a konkurenceschopnější. Chci také lidem nabídnout reálné alternativy, jak žít k životnímu prostředí šetrněji – usnadnit zateplování budov, využívání obnovitelných zdrojů energie pro vytápění či hospodárné nakládání s odpadem. Kromě lepšího životního prostředí přinesou nakonec také finanční úspory či pracovní příležitosti,“ popisuje Martin Bursík směr, jakým by se jeho úřad měl v následujících letech ubírat. „Mezi nejproblema-

tičtější oblasti patří zhoršující se stav ovzduší a klimatu Země. Hlavní příčiny vidím v rostoucím znečištění z dopravy a lokálních topenišť, v neefektivním zacházení s energií a nedostatečném využití obnovitelných zdrojů energie. Soustředím se proto právě na řešení těch problémů, které nejvíce poškozují zdraví a kvalitu života lidí,“ shrnuje Martin Bursík.

Z evropských fondů (Evropský fond pro regionální rozvoj a Fond soudržnosti) může Česká republika v letech 2007–2013 získat až 140 miliard korun, které by měly výrazně přispět ke kvalitě života. Nejvíce prostředků je směřováno do nejproblematictějších oblastí – čistoty vod a ovzduší a zlepšení nakládání s odpady. „Evropské peníze by měly pomoci především lidem a obcím. Programy na jejich využívání budou transparentní, posílím regionální pracoviště Státního fondu životního prostředí, která budou sloužit jako kontaktní centra pro občany,“ dodává ministr Bursík.

Tisková zpráva MŽP

Ministerstvo životního prostředí ČR a Český statistický úřad vydaly již po šestnácté periodickou publikaci Statistická ročenka životního prostředí České republiky. Letošní vydání se svojí formou přibližuje praktické Statistické ročenke ČR. V souladu se zákonem č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, podává ucelený pohled na stav životního prostředí v ČR. Paralelně s touto publikací vychází Zpráva o životním prostředí České republiky. Statistická ročenka obsahuje pouze fakta se základním výkladem tvorby jednotlivých ukazatelů, Zpráva naopak na základě těchto údajů provádí analýzu stavu životního prostředí a ukazuje, jak dál.

PRIORITY MINISTERSTVA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

ČISTŠÍ A LEVNĚJŠÍ TEPLA PRO DOMÁCNOSTI

Nárokový program státních dotací na úspory v domácnostech

Stát podpoří jednoduchá opatření na zateplení budov, výměnu oken apod., která domácnostem uspoří energii a peníze.

Program náhrady uhelného vytápění v domácnostech

MŽP připraví nárokový program státních dotací na změnu vytápění v domácnostech – nahrazení fosilních paliv biomasou (dřevem, štěpkou, peletami), solárními kolektory na ohřev teplé vody, tepelnými čerpadly a jinými obnovitelnými zdroji. Domácnostem klesnou náklady na vytápění, lidé budou dýchat čistší vzduch, sníží se příspěvek ČR ke globální změně klimatu. Využití domácích obnovitelných zdrojů dá práci především místním zemědělcům, technikům, montérům, malým a středním firmám.

Snížení DPH na dřevo, pelety a štěpku k vytápění domácností

Snížíme DPH na pelety, štěpku i dřevo. Tyto obnovitelné zdroje se stanou pro domácnosti dostupnější a začnou tak konkurovat uhlí, plynu a elektřině. Podobný návrh už předložila skupina poslanců sněmovně, my jej samozřejmě podpoříme.

MODERNĚJŠÍ A KONKURENCESCHOPNĚJŠÍ EKONOMIKA**Snížení daně z práce a zvýšení daně z plýtvání energií**

Vláda zahájí výnosově neutrální ekologickou daňovou reformu se sociálními kompenzacemi. Snížení daní, které zatěžují lidskou práci, zvýší motivaci pro zaměstnávání lidí a tím sníží nezaměstnanost. Výpadek příjmů státu bude kompenzován zdaněním spotřeby těch druhů energie, na důsledky jejichž spotřeby musíme doplácet (například zvýšenými náklady na zdravotnictví). Sociální kompenzace zajistí, aby reforma nedopadla na ty, kteří své spotřební chování mohou z finančních důvodů jen obtížně měnit.

Nejlepší dostupné techniky pro obnovované hnědouhelné elektrárny

V souvislosti s přípravou obměny technologií ve starých hnědouhelných elektrárnách prosadíme závazné standardy energetické účinnosti pro autorizaci nových a rekonstruovaných energetických zdrojů, které zajistí využití nejlepší dostupné techniky. Účinnost obnovených elektráren se výrazně zvýší a tím se sníží spotřeba uhlí. Podpoříme také kogeneraci – výrobu elektřiny s využitím tepla, které při ní vzniká.

Podpora obnovitelných zdrojů energie

Stát bude podporovat využívání obnovitelných zdrojů energie a osvětu především mezi širokou veřejností, neziskovými organizacemi a obcemi. Budou připraveny vzorové projekty, které v kombinaci s dotacemi ze strukturálních fondů a bankovními zárukami usnadní žadatelům přístup k financování. Využití domácích obnovitelných zdrojů sníží naši závislost na dovozu fosilních a jaderných paliv, decentralizovaná síť bude bezpečnější proti nepříznivým přírodním vlivům i záměrnému poškození. Rozvoj nových perspektivních technologií dá práci především místním lidem.

ROZUMNÉ VYUŽÍVÁNÍ DOMÁCÍCH ODPADŮ**Žádný dovoz zahraničních odpadů do českých skládek a spaloven**

Dovoz materiálů využitelných odpadů k recyklaci má v řadě případů opodstatnění. MŽP ale nepovolí žádný dovoz odpadů ze zahraničí do českých spaloven a skládek. Bude aktivně bránit ilegálním dovozům odpadů a přísně je trestat. V Evropské unii při projednávání směrnice o odpadech prosadí, aby členské země měly možnost dovoz cizího odpadu zakázat.

Podpora prevence, třídění a recyklace, namísto spalování a skládkování

Evropské i domácí prostředky soustředíme na podporu priorit státu (Plán odpadového hospodářství ČR) – tedy do prevence vzniku odpadů, třídění a recyklace. Stát podpoří třídění bioodpadu a budování kompostáren, naopak nebude podporovat stavbu nových skládek a spaloven komunálního odpadu. Novelou zákona o odpadech zajistíme lepší podmínky pro třídění odpadů, především širší a dostupnější nabídku občanům pro tříděný sběr.

NIŽŠÍ ZNEČIŠTĚNÍ Z DOPRAVY**Rozšíření alternativních paliv**

I když byl v roce 2005 vládou schválen program využití zemního plynu v dopravě, pokrok v této oblasti je dosud velmi pomalý. Provedeme vyhodnocení tohoto programu a navrheme kroky k jeho zrychlení na plnění. Zasadíme se o přijetí programu využití biopaliv v dopravě. Zpracujeme návrh společného nákupu vozidel na alternativní paliva ústředními orgány veřejné správy, který vytvoří iniciální poptávku zajímavou jak pro výrobce vozidel, tak pro producenty a prodejce pohonných hmot.

ZDRAVĚJŠÍ LESY A KRAJINA**Ozdravení lesů**

Pomocí novely lesního zákona či Národního lesnického programu ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství, které má správu hospodářských lesů na starosti, omezíme holoseče, prosadíme vyšší výsadbu stromů odpovídajících přirozené druhové skladbě, zavedeme přirozenější metody péče o lesy, snížíme stavy vysoké zvěře, prosadíme ponechávání alespoň některých starých stromů v hospodářských lesích. V souladu s odbornými doporučeními alespoň část lesů v národních přírodních rezervacích a národních parcích ponecháme přírodnímu vývoji.

Lesy pokrývají více než třetinu území našeho státu. Hrají zásadní roli při vyrovnávání důsledků klimatických změn, v protipovodňové ochraně, zachycování prachu a škodlivin, jako zdroj dřeva a štěpků pro dřevozpracující a papírenský průmysl a pro vytápění domácností, jako prostředí pro život chráněných druhů a pro rozvoj šetrné turistiky. Lesy jsou oslabené dlouhodobým působením škodlivin, přemnožením vysoké zvěře a nesprávným hospodařením jednostranně orientovaným na pěstování smrků. Takto oslabené lesy hůře odolávají extrémnímu počasí (větrné polomy) a škůdcům.

Ozdravení krajiny

Soustředíme evropské prostředky spravované resorty MŽP a MZe do přírodně blízkých opatření k zadržení vody v krajině, jako je obnovování přirozených meandrů, obnova rozptýlené zeleně a mokřadů, čištění a výstavba rybníků, výstavba suchých poldrů aj.

Při plánování nové výstavby a při pozemkových úpravách budeme hájit zachování druhové pestrosti a zvyšování prostupnosti krajiny pro lidi i zvířata.

Tisková zpráva MŽP, upraveno (red)

**RNDr. MARTIN BURSÍK, místopředseda vlády
a ministr životního prostředí:**

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ MÁ STEJNOU DŮLEŽITOST JAKO EKONOMICKÁ A SOCIÁLNÍ TÉMATA

Martin Bursík uspořádal 2. února 2007 svou úvodní tiskovou konferenci v roli ministra. Komentoval resortní priority, program vlády a další témata. Zdůraznil významnost nové zprávy Mezivládního panelu pro změny klimatu, jejíž úvodní část byla právě toho dne zveřejněna v Paříži. Nabízíme čtenářům Zpravodaje MŽP mírně zkrácený záznam z této tiskové konference. Pro příjemnější čtení je úvodní souvislé vystoupení ministra Bursíka redakčně rozčleněno mezititulkami ve formě otázek. Dále jsou použity v zestručněné podobě dotazy, které pokládali přítomní novináři.

Dámy a pánové, dobrý den!

O čem jiném bych měl mluvit, než o věcech, které považujeme na ministerstvu za důležité. Dali jsme si určitý čas, abychom zmapovali situaci, porovnali stav a zázemí na Ministerstvu životního prostředí s ambicemi, které se dají vyvodit z programového prohlášení vlády, kde je řada konkrétních bodů, o které se lze opřít a kde

lze tím pádem nacházet prostor pro prosazování konkrétních věcí ve vládě. Posuzování úspěšnosti politiky resortu životního prostředí bude možné až teprve podle konkrétních výsledků, nikoli podle toho, co se podařilo prosadit na papír nebo na čem jsme se dohodli jako na prioritách.

Jak se mění česká společnost v postoji k životnímu prostředí?

Podle Eurobarometru má 85 % obyvatel Evropské unie za to, že téma životního prostředí je stejně důležité jako ekonomická a sociální témata. A v posledním roce, dvou rezonují i v české společnosti. Pozorujeme zájem široké veřejnosti o témata životního prostředí – a nejen o domácí, ale i o témata globální, specificky o nezbytnost boje proti globálním změnám klimatu. To znamená, že se česká společnost proměňuje a zájem stoupá.

Co to znamená pro politiku?

Je to pro nás velmi důležité, protože budeme při prosazování naší politiky hledat oporu nejen u kolegů

ve vládě. Nehodláme vést válku na několika frontách; byli bychom rádi, kdybychom uzavřeli fronty všechny a v míru se pokoušeli získávat partnery ve vládě pro naše témata. Ale budeme hledat také spojení mezi širokou veřejností. Chceme dostat téma životního prostředí blízko k lidem tak, aby povědomí o nezbytnosti chránit životní prostředí, chovat se šetrně, bylo daleko vyšší, abychom se skutečně dostali na úroveň těch nejvyspělejších států v Evropské unii. Je zřejmé, že ochrana životního prostředí i stav životního prostředí ještě na jejich úrovni není. Jako členská země Evropské unie, kde se dennodenně stýkáme s partnery z evropské sedmadvacítky, máme jedinečnou příležitost si z každé z těchto zemí vzít to nejlepší, nechat se inspirovat a přenést ty nejprogresivnější přístupy, politiky a nástroje. Jinými slovy, nejsme v tom sami. Co je také velmi pozitivní, že celospolečenská debata na téma životního prostředí, energetika, obnovitelné zdroje energie, alternativní paliva, modernizace ekonomiky je zářimována a do značné míry determinována diskusí v Evropské unii. To je zase veliké plus, protože evropské státy nepoznaly čtyřicetileté přerušení vývoje a v oblasti modernizace ekonomiky se skutečně dostaly dále než my.

Jak můžeme využít zkušenost a technologickou pokročilost evropských partnerů a co můžeme nabídnout my?

Ohromná příležitost, kterou máme, mi připomíná rozhovory s Josefem Vavrouškem na začátku devadesátých let, kdy jsme diskutovali o tom, jestli dokážeme učinit technologický skok a jestli všechny ty chyby, kterých se vyspělé ekonomiky dopustily, dokážeme přeskočit a dostat se do fáze prosazování nejprogresivnějších přístupů v politice a nejmodernějších technologiích. My jsme stále ještě ve fázi, kdy u nás probíhá transformace ekonomiky. Bude se zásadně modernizovat struktura našich zdrojů energie. Dožívají elektrárny v severozápadních Čechách, modernizuje se průmysl. Máme jedinečnou příležitost využít této modernizace ekonomiky nejen k tomu, že zvýšíme naši konkurenceschopnost na evropských a světových trzích, ale zároveň k tomu, že zkvalitníme životní prostředí. Naším cílem je přispět k transformaci české ekonomiky na vysoce energeticky účinnou ekonomiku, která bude mít nízké emise skleníkových plynů. To je přesná citace energetické politiky Evropské unie. Chceme nastoupit do prvních vagónů společného evropského vlaku a stát se zemí, která formuluje ambiciózní politiku životního prostředí a která pomáhá těm nejprogresivnějším zemím jít dopředu.

Může starost o životní prostředí přinést pozitivu v podnikatelském sektoru?

Jsou tu celé sektory, které byly doposud okrajové a výrazně podceňované – obnovitelné zdroje energie, technologie obnovitelných zdrojů, technologie pro výrobu tepla z obnovitelných zdrojů, alternativní paliva v dopravě. To nejsou témata důležitá jen z pohledu ochrany životního prostředí. Je to úžasná příležitost pro české podnikatele, pro český průmysl, pro české řemeslníky a živnostníky. Rozvinutím tohoto segmentu nemůžeme udělat žádnou chybu. Zisk

bude několikery: budeme chránit životní prostředí, rozvineme velmi perspektivní segment ekonomiky, snížíme naši závislost na dovozech energií.

Kam bude resort směřovat s velkými finančními prostředky z evropských fondů?

Dominantně se chceme zaměřit na veřejnost. Prostředky, které jsou nám k dispozici z evropských fondů v období 2007 až 2013, dělají dohromady zhruba 140 miliard korun. Jsou rozděleny do sedmi programů, kde se teď připravují pravidla pro rozdělování těchto financí. Jsou určeny pro fyzické osoby, pro nevládní organizace, nadace, církve a pro obce. A to jsou také hlavní „klienti“, na které se chceme soustředit.

Změní se způsob přidělování dotací?

Chceme úplně změnit systém dotací Státního fondu životního prostředí tak, abychom se zbavili demotivujícího prvku, kdy potenciální investor, žadatel musí vyplnit haldu papírů, zajistit si energetický audit, jedná-li se o energetické záležitosti, a poté čeká a trne, jestli dostane dotaci, anebo nedostane. Chceme změnit systém na nárokový, obligatorní. To znamená, jestliže splní určitá kritéria – a tady chceme nejen certifikovanou technologii obnovitelných zdrojů, musí být v kombinaci s úsporami – má žadatel nárok na dotaci. Naše ambice se rozšiřuje. Až doposud se Státní fond věnoval pouze obnovitelným zdrojům energie, my chceme jít i do úspor. Je důležité pochopit, že často investice třeba do výroby tepla z obnovitelných zdrojů je bytostně závislá na paralelních úsporných opatřeních. Nemá smysl do budovy, která má ohromné tepelné ztráty a úniky, investovat moderní technologii výroby tepelné energie z obnovitelných zdrojů. Chceme udělat speciální program, který by nabídl náhradu vytápění pevnými palivy, uhlím, v lokálních topeništích, zvláštní finanční produkt. Chceme jednat s bankovními komerčními ústavami, které by nabídl úvěry. My bychom garantovali úvěry a paralelně by šla dotace. Chceme dát dostatečně dlouhé přechodové období. Zároveň budeme podporovat iniciativu, která už běží v Poslanecké sněmovně – snížení daně z přidané hodnoty na biomasu pro vytápění.

Jak jsme na tom s ekologickou daňovou reformou?

Ekologická daňová reforma zůstává naší vlajkovou lodí. Od roku 2007 bude zavedena v první fázi, tedy minimální sazby spotřebních daní na elektřinu, uhlí a zemní plyn. To je naše povinnost. Zároveň začneme zadávat studie na druhou fázi, která je daleko zajímavější a naznačí, kterou cestou jdeme. Shodli jsme se v koalici, že cestou, jak zvýšit efektivitu, je daň z CO₂. Je to skandinávská cesta nebo také cesta Slovinská. Takže budeme zadávat studie a připravíme druhou fázi tak, aby součástí byla i kompenzační opatření pro důchodce nebo rodiny s nízkými příjmy s tím, že jim bude sníženo sociální pojištění.

Kam směřuje odpadová politika?

Přejeme si pokračovat v politice odpadového hospodářství dále. To znamená nabídnout veřejnosti prostřednictvím obcí sofistikovanější systémy třídění od-

padů tak, aby se stalo standardem třídění biosložky, aby u nás vznikaly kompostárny, které budou využívat a vracet bioodpad zpátky do přírody, a třídění dalších typů druhotných surovin. Jde nám o maximální materiálovou efektivitu.

Jak se řeší evropský problém vývozu odpadů?

Specifické téma, které jsem zvedl jako první při rozhovoru s evropským komisařem pro životní prostředí Stavrosem Dimasem před třemi dny v Bruselu, je rámcová směrnice o odpadech. Na základě naší negativní zkušenosti s dovozem odpadů dominantně z Německa, kterou si už zažilo i Polsko a Maďarsko, jsme hovořili o tom, že vyvineme veškeré úsilí, abychom zvrátili nepříznivý vývoj při přípravě rámcové směrnice o odpadech, která počítá s tím, že by bylo možno importovat odpad pro tzv. energetické využití.

Co se skrývá za pojmem energetické využití odpadů?

Energetické využití odpadu není nic jiného než spálení odpadu ve spalovnách. Podmínka je pouze, že současně se spálením se také vyrobí elektřina. To je kogenerace, technologie naprosto standardní. A tohle má být omluva pro transport odpadků po celé Evropě!? Je zcela zřejmé, že v ekonomickém zájmu firem, které podnikají v téhle oblasti, bude – chcete-li tomu tak říkat – energetické využití. Tomu říkám eu-ro-speech...

Je tedy vůle to řešit na evropské úrovni?

Hovořili jsme o tom velmi podrobně a byli jsme ve shodě, že toto je potřeba regulovat. Čili liberalizace, to znamená volný pohyb, který je jedním ze základních pilířů evropské integrace, není posvátná kráva. Má své limity. My si nepřejeme, a ani komisař si nepřejde, aby se exportovaly toxické odpady. Také si nepřejeme, aby se transportoval komunální odpad, protože by to zatěžovalo jenom některé ekonomiky a vytvářelo by to další zátěž životního prostředí při převozu odpadu. Budeme hledat spojení neformální, ale i při jednáních na Evropské radě, poprvé 20. února tohoto roku.

Jak můžeme snižovat naši závislost na ropě?

Budeme se snažit vytvořit stabilní atraktivní podnikatelské a právní prostředí pro využívání alternativních paliv tak, aby to bylo výhodné pro motoristy, abychom tím snižovali naši závislost na dovozu ropy a zároveň snižovali emise skleníkových plynů.

Můžeme zlepšit stav našich lesů – v souvislosti s dopady klimatických extrémů?

Chceme vést dialog s Ministerstvem zemědělství o ozdravení lesů, aby se postupně odcházelo od holosečného hospodaření, aby se ve větší míře uplatňovaly listnáče, aby naše porosty byly stabilnější a dokázaly odolávat takovým klimatickým situacím, které jsme tady řešili v podobě větrné smrště Kyrill, protože můžeme očekávat čím dál více takových situací. Přirozené metody obnovy lesa, které my už aplikujeme v národních parcích, toto know-how, je z velké části přenositelné do obecného způsobu hospodaření v lesích. Rádi bychom o tom vedli dialog.

Stále je silná vůle stavět na ochranu před povodněmi nová technická díla...

Chceme vést dialog o protipovodňové ochraně, o tom, že je potřeba využívat především přirozené způsoby protipovodňové ochrany a namísto technických staveb a vodních děl, což tady bylo tradicí od padesátých let, se soustředit na suché poldery, na rozlévání vody v krajině, změnu struktury lesů, na protierozní opatření. Prostě jde o zadržení vody v krajině tak, aby voda odtékala z vrcholu povodí co nejpomaleji, aby se snížil vrchol povodňové vlny.

Jak vnímáte dnes vydanou zprávu Mezivládního panelu pro klimatickou změnu?

Tuto zprávu a varující údaje, které byly zveřejněny, vnímáme jako důležitý argument a oporu pro naši politiku, kterou jsem popsal a kterou chceme realizovat v tomto funkčním období. Tyto aktivity, sektor po sektoru, jsou motivovány úsilím převzít odpovědnost za globální změny klimatu a příležitost od příležitosti snižovat naše příspěvky emisí skleníkových plynů. Paralelně s tím samozřejmě budeme spolu s našimi partnery v Evropské unii vést dialog s rozvojovými zeměmi. Jsme si vědomi, že naše rozvojová pomoc musí být významnější. Mluvili jsme už s Karlem Schwarzenbergem, že je potřeba rozvojovou pomoc koordinovat. Musíme vybrat určité oblasti, jde také o efektivitu rozvojové pomoci. To znamená najít adresáty v rozvojových zemích, kteří mají zkušenost, kteří mají minimální procesní náklady, aby se maximum finančních prostředků využilo. Budeme samozřejmě prosazovat, aby rozvojová pomoc šla do oblastí politiky, které sníží emise skleníkových plynů v rozvojových zemích.

Budou se děti učit o změně klimatu?

Kolegové z ministerstva už vedli první rozhovory s paní ministryní Kuchtovou a s jejími kolegy na ministerstvu. Chtěli bychom se v ekologické výchově významně posunout, protože mladá generace má veliký zájem. A co je pozitivní pro budoucnost České republiky, možná trochu nepříjemné pro naši generaci, že mladší generace bere životního prostředí jako jedno z témat vymezení se vůči rodičovské generaci. Docela často přednáším na vysokých a středních školách, mám kurzy pro základní školy a je povzbuzující, že postoj studentů je: Vy jste to nedělali dobře... My musíme životní prostředí chránit... Chceme určitě připravit pomůcky, abychom i v publikační činnosti ministerstva poskytli pedagogům kvalitní podklady, zdroje, kvalitní zázemí pro přednášení aplikované ekologie. Zároveň budeme postupně vydávat publikace k tématům, které budou podrobné a kde využijeme naši datovou základnu v organizaci Cenia. Chceme se daleko víc soustředit na propagaci životního prostředí a na ekologickou výchovu. Bezpochyby globální změny klimatu, které jsou největším globálním ohrožením lidstva, budou dominantním tématem, které budeme chtít do ekologické výchovy prosadit. Jednáme o vydání knihy Al Gora An Inconvenient Truth, Nepříjemná pravda. Zároveň jednáme o tom, že bychom poskytli kopie DVD pro školy. Formát, kdy powerpointová přednáška je překlopená do celovečerního filmu a přináší celou sérii údajů a grafiky, je unikátní. Je důležité, aby se to dostalo k dětem.

Kolik máme času reagovat na změny klimatu?

Teď během posledních šesti měsíců se objevila série zpráv, která se opírají o empirická data. Začalo to Sternovou zprávou, dále třeba tato poslední zpráva Mezivládního panelu pro klimatickou změnu, tam se mluví o řádech desítek let. Je naprosto zřejmé, že jsme v bodě zlomu, v bodě obratu. Sternova zpráva uvádí, že jedna libra investovaná nyní rovná se pět liber investovaných za třicet roků. Časový faktor hraje významnou roli. Především se ukázalo, že argument, který doposud klimaskeptici používali – že je potřeba vyčkat, až se projeví závislost lidské činnosti na globálních klimatických změnách – nás něco stojí... Že čekání není ekonomické, ekonomika tím prodělává. Naopak! Ekonomické je nainvestovat prostředky do snižování emisí skleníkových plynů co nejdříve.

Výrobní ředitel ČEZu Jiří Borovec se v půli ledna vyjádřil, že považuje za nereálné snížit energetickou spotřebu v ČR o 40 % do roku 2020, jak uvádí programové prohlášení vlády. Jaké jsou vaše argumenty?

V pondělí budeme na vládě zaujímat pozici k nové evropské energetické politice, je to třetí energetický balíček, pak je ještě cestovní mapa obnovitelných energií a akční plán energetické efektivity. Při debatě nad programovým prohlášením vlády jsme vyšli z tohoto akčního plánu. Věděli jsme, že v lednu přijde návrh na evropský konkretizovaný cíl snížení energetické náročnosti o 20 % do roku 2020 a vyšli jsme z jednoduché rovnice: U nás je energetická náročnost ekonomiky téměř dvojnásobná ve srovnání s evropskou patnáctkou. Čili u nás je ohromný potenciál úspor v domácnostech, ve službách, v průmyslu i v energetice – mluvíme o úsporách jak na straně výroby, ale i o účinnosti na straně spotřeby. Vyrábíme elektřinu s nízkou účinností a zbytečně plýtváme primárními zdroji energie, a proto je důležité využít teď obnovy elektráren a účinnost kolem 30 % nahradit účinností 45 %. Myslím, že teď je předčasné říkat, jestli to dokážeme v roce 2020. Jde o to nastartovat programy a mít cíl, ke kterému spějeme. My se snažíme vůbec politiku formulovat tak, že je orientovaná na konkrétní kvantifikované cíle. Například v debatě ve vládě a ještě před tím při rozhovoru s ministrem Římanem očekávám, že ta základní debata – obtížná – bude o tom, jestli cíl dvacetiprocentní podíl obnovitelných zdrojů energie do roku 2020, evropský závazek, má být cíl závazný, anebo indikativní. O tom se teď hovoří v každé třetí kanceláři v Bruselu. Je to samozřejmě veliký rozdíl. Indikativní je nezávazný cíl. Závazný cíl znamená, že potom jsou sankce. To bude velmi obtížné prosadit a nechci teď říkat odhad, jak to dopadne. Ale je důležité si cíle klást a my jsme si dali ambiciózní cíl. Je z něj patrné, že se chceme v energetice z celé řady témat soustředit právě na oblast efektivity a úspor. Chceme používat pojem negawatt, to znamená nevyrobená elektřina. Je to politicky nekonfliktní a tady najdeme spojení všude. Potenciál je ohromný a lepší než se bavit o budoucnosti a renesanci jádra nebo o tom, že to není perspektivní technologie, je tohle téma odložit a věnovat se tématům, která máme mimořádně zanedbaná a přitom tu máme jeden z největších potenciálů ze všech evropských zemí.

Jak se změnila situace v resortu od doby, kdy jste byl poprvé ministrem?

Od doby před devíti lety, kdy jsem tady shodou okolností seděl, se situace významně proměnila. Stali jsme se členským státem Evropské unie a můžeme se v mnohém inspirovat evropskou politikou a máme ambici stát se předními tahouny evropské politiky životního prostředí, nikoli někde sedět vzadu a brzdit vývoj. Ale pořád platí, že je nutné, aby resort životního prostředí byl důstojným a silným partnerem tzv. silovým ministerstvům. Shodou okolností teď je funkce ministra životního prostředí také spojena s funkcí místopředsedy vlády, a to nám to dává větší prostor, aby se dařilo prosadit naši politiku ve vládě.

Lze motivovat výrobce dotované zelené energie, aby se vyrobená energie nebo palivo nespořebovávaly za hranicemi tohoto státu?

Jsem ve spojení s asociací CZ Biom a vím, že problém je daleko vážnější, než aby mohl být vyřešen jenom návrhem novely zákona, která prošla prvním čtením. Je v ní návrh na snížení DPH u biopaliv, což je také součástí našeho programového prohlášení, a samozřejmě nižší sazbu podpoříme. Máme ale připočteno, že samo o sobě to nepomůže, protože trh s biopalivy tím, že v Evropě mají náskok, je velmi hladový, takže od nás se vyváží přes 90% produkce pelet to Rakouska, do Německa. Peletami se topí, v elektrárnách se přimíchávají při spalování. Vyváží se i palivové dříví. Nechceme nijak bránit volnému trhu v této oblasti, ale jde o to vytvořit tady ekonomické prostředí, které by bylo pro výrobce i pro uživatele atraktivní, abychom využili tato čistá paliva tady u nás v České republice. Musíme jít do tohoto tématu daleko detailněji a najít nástroje, jak v hojnější míře tato paliva využívat. Bude to souviset s nárokovými dotačními programy, o kterých jsem tady mluvil.

Navrhovali jste před volbami zakázat v domácnostech spalování uhlí. Ustoupili jste od toho?

To nemohu říct, že bychom ustoupili. To téma bylo hrozně riskantní. Přišli jsme s ním na pozadí billboardů, kde politické strany slibovaly, kvantifikovaly v korunách českých. Tohle vyžadovalo určitou kuráž. Při první vlně reakcí jsme toho hodně museli snést. Doslechli jsme se o babičce ze severních Čech, co tomu řekne... Ale my jsme paralelně s tím říkali, že nejde jen o ten zákaz jako takový – to je administrativní nástroj. Ale jde o to nabídnout finanční model – chtělo se nám říct na zlatém podnosu, ale řekli jsme ekologicky na dřevěném podnosu – který přineseme uživatelům kamen na uhlí nebo ústředního vytápění, kterým nabídneme výměnu technologie. Tohle skutečně připravujeme a bude to samostatný program v našem projektu nárokových dotací. Zaměříme se v jedné oblasti na domácnosti, které vytápějí pevnými palivy. Je potřeba vytvořit přechodové období, aby se mohly adaptovat, a zároveň jim pomoci s investicí, protože řada domácností vůbec nepočítá s tím, že by měla vyměnit toto kamna. Nevidí důvod. Dobré je, že u biopaliva, provozní náklady, jsou levnější než u uhlí. Topit dřívím stojí téměř polovinu ve srovnání s uhlím. Druhé plus je, že u nás máme asi dvacítku výrobců, kteří vyrábějí tyto technologie zply-

ňování dříví nebo pelet nebo kombinace nebo dřevní štěpky. Jeden z těch výrobců dokonce bojuje o to, že může být jedničkou na německém trhu a u nás se o tom vůbec neví! U nás lidé ani neznají pelety. Možná vás to pobaví, ale mně se před volbami několikrát stalo, že i novináři se ptali, jestli přeslechli, a říkali „palety“. Přitom my tady pelety vyrábíme, jsme úspěšní a všechno jde do zahraničí. Tady nebyla vytvořená poptávka, nebyl zájem. Myslím si, že pro výměnu kamen musíme dát dostatečné přechodové období, nevím, jestli to bude rok 2010 nebo 2011, podle toho, jak se podaří nastartovat, ale je zřejmé, že na to využijeme prostředků z Operačního programu Životní prostředí. V jednu chvíli to přijde, stejně jako v Irsku, stejně jako v Německu, že se uhlím přestane topit, protože stačí jeden, dva zdroje při lokální inverzní situaci a aktivita všech ostatních, kteří vyrábějí tepelnou energii úsporně, je vlastně k ničemu, protože ty dva zdroje zamoří ovzduší.

Do kdy budou známa kritéria na nárokové dotace?

Poprosil bych vás v tuhle chvíli, abyste se neptali na nějaké konkrétní datum. Obecně hovoří kolegové v resortech, že když všechno půjde dobře, v polovině roku by bylo možné začít čerpat první dotační prostředky z operačních programů. Moje zkušenost je spíše skeptičtější. Nedokážu na tuhle otázku odpovědět. Implementační dokument máme ve vnitřním připomínkovém řízení tady na ministerstvu. Dejte nám nějaký čas. My všechno nastavíme, chceme spustit programy, až to bude uživatelsky co nejpřátelštější, nejjednodušší. Musíme i institucionálně proměnit Státní fond životního prostředí. Chceme využít nebo zřídit při Státním fondu i kontaktní místa v regionech, aby to měli lidé co nejbližší, zřídit internetovou stránku pro tyto aplikace, čili potřebujeme na to určitý čas. Jsou to velké prostředky, mohou skokově zlepšit stav našeho životního prostředí a ta příprava je nezbytná, abychom něco nepodcenili, aby se nám to potom nezhroutilo kvůli tomu, že jsme tlačili na pilu z časových důvodů.

V souvislosti se zprávou o změnách klimatu Jan Pretel řekl, že obnovitelné zdroje nebudou stačit pokrýt potřeby, že je potřeba jaderná energetika...

To není nic překvapivého. Pan Pretel je expert v oblasti klimatu a je o něm známo, že má optimistické názory na jadernou energetiku. Já vám na to mohu odpovědět ve dvou rovinách. Ta první je programové prohlášení vlády. Naše dohoda v koalici a předpoklad účasti Strany zelených ve vládě je, že vláda nebude ani plánovat ani podporovat výstavbu nových jaderných bloků. Jsme samozřejmě ochotni vést diskusi o energetické bezpečnosti a o budoucnosti naší energetiky a budeme prosazovat moderní aspekty energetiky, protože u nás jsou podceněné a my máme velký potenciál, ale nevidíme žádný důvod přepisovat vládní programové prohlášení. Ptáte-li se na můj osobní názor, nepovažuji jadernou energetiku za alternativu. Co potřebujeme, jsou flexibilní zdroje, které reagují na potřebu pružně, v relativně krátkém časovém horizontu. Jaderná energetika je

přesný opak. Potřebujeme flexibilní energetický systém, ale jaderná energetika se plánuje patnácti let dopředu a dodává elektřinu v základním výkonu, nemůžete ji regulovat. Je to přesný opak flexibility. Druhá zkušenost s jadernou energetikou je, že vlastně na dlouhou dobu zabetonuje přebytek výroby elektřiny a to je hlavní bariéra pro energetické úspory. Takže jaderná energetika jaksí vede k plýtvání energií. Každé euro, které dnes jde do jaderné energetiky, se dá daleko účinněji využít tím, že investujete do obnovitelných zdrojů nebo do omezování emisí skleníkových plynů. Myslím, že taková debata tady bude. Ukážu vám, jak vypadá graf celkového instalovaného výkonu jaderných elektráren na světě a jejich životnosti, která se očekává, a naproti tomu odhadovaný nárůst nově instalovaného výkonu v jaderných reaktorech. Zjistíte, že nejsme v žádné fázi renesance jaderné energetiky, ale že naopak role jaderné energetiky se dramaticky snižuje, protože ty elektrárny, které byly postaveny dominantně ve Spojených státech v 70. a 80. letech, dožívají.

Jak budou pokračovat protipovodňová opatření, hlavně preventivní, pokud jde o retenční schopnost krajiny?

Programy jsou dva, jeden je péče o krajinu a druhý revitalizace. Víím, že se u nich rozpočtové náklady snížily. Jde o napravování kolektivizace zemědělství z padesátých let, vrací se remízky do krajiny, šetrnými způsoby se uměle vrací zpátky do krajiny meandry a retenční nádrže a dbá se při tom nejen na zadržování vody v krajině, ale také na zvyšování druhové pestrosti organizmů. Velmi šetrně se dbá, když se někde buduje vodní nádrž, aby tam byly přirozené příbřežní porosty, aby tam mohly vzniknout ekosystémy. Takle opatření běží a myslím, že dokážeme posílit z operačního programu opatření jak ve volné krajině, tak ve zvláště chráněných územích. Existují velmi dobré projekty a metodiky komplexního krajinného plánování, kde se využívá satelitního snímkování, a jeden z výstupů tohoto plánování znamená pomoc obcím a regionům při investicích. Jde o to, aby opatření nebyla rozporná, aby měla logiku, aby zároveň sloužila jako protierozní a zároveň pomáhala zadržet vodu v krajině, zároveň vytvářela remízky a útočiště pro živočichy. Když tohle všechno dělají lidé, kteří skutečně věci rozumí – a my to chceme podpořit garancí, když je dobře vyprojektováno – tak to samozřejmě zase vrací krajině tvář a současně ji to ozdravuje.

Před dvěma dny proběhla tisková konference sdružení Arnika o postavení integrovaného registru znečišťování. Po změně zákona, která by měla nastat, mohou velké podniky zapírat množství jedů ve svých odpadech, zákon to umožní... Jaký je váš názor?

S Jindřichem Petrlíkem z Arniky jsem o tom mluvil. Předchozí vláda vedla debatu o dvou možnostech sledování. Buď odpad jako takový, anebo jednotlivé komponenty odpadů. Arnika si přála tu náročnější verzi a Ministerstvo životního prostředí také šlo s tímto návrhem na jednání, ale nepodařilo se to ve vládě prosadit. Obě dvě metody jsou legitimní, standardní, jedna je podrobnější. Jsme ve fázi, kdy předkládáme

vládní návrh zákona do Poslanecké sněmovny. Určitě jsem otevřen si o tom ještě promluvit, argumentaci si poslechnout a udělat si podle toho úsudek. Ale ten manévrovací prostor je poměrně malý, protože je to věc, kterou už vláda projednávala, a já si uvědomuji, že ve vládě je poměrně značná kontinuita. Jsou věci, které stojí za to otevřít, ale my zatím nemáme dost argumentů, abychom šli na pozici Arniky a snažili se zvrátit situaci. Je to ještě otevřené. Zadali jsme to expertům tady na ministerstvu a zároveň ještě provedeme rozhovory. Neřeknu vám tedy v tuhle chvíli, jestli půjdu ještě za kolegy ve vládě a do koaličních jednání a budu žádat změnu, anebo ne.

Jezdíte hybridním autem. Dalo by se tedy čekat, že hybridní vozy už pomalu začínají opouštět linky Škody Mladá Boleslav. Ale tam se nic takového neděje...

Chceme se Škodou Mladá Boleslav vést dialog, už jsme se na tom dohodli s Martinem Jahnem. Škoda má zájem investovat do jednoho typu vozidla, které bude na alternativní pohon, a možná už jsme tyto úvahy dostali dále, ale víím, že doposud nebylo zřejmé, do jakého typu. Obecně mám zkušenosti – a hovořil jsem o tom i v Bruselu s kolegy ze zelených – že stojíme o dialog s průmyslem. Velmi stojíme o to, aby tady existovala komunikace mezi strážky průmyslu a politiky a abychom se navzájem informovali o úvahách o dalším vývoji a modernizaci a výzkumu. Tohle běží v Evropě úplně standardně, tento typ dialogu, a určitě do toho patří automobilový průmysl, který je v našem hospodářství velmi silný. Tyto rozhovory otevřeme. Máme dobré zkušenosti s hybridem. Teď zrovna jsem jel dalším typem, který mi nabídli k otestování, jak to funguje s jinou technologií. Mám osobní výbornou zkušenost s hybridními auty, kde se šetří energie při brzdění a akumuluje se do baterie. Je to kombinace spalovacího motoru s elektromotorem a když auto potřebuje akcelarovat, motory se zapojí najednou a zvyšuje se výkon. Kombinace hybridní technologie s lehkými konstrukcemi vozidel s alternativními palivy nebo biopalivy, to je budoucnost. Jsem tady v nemilé situaci, protože jsem zdědil dvě ohromné limuzíny, které mají vysokou spotřebu a principiálně je prostě nemůžu mít. Hledáme, jaké jsou možnosti změny, protože technologií je řada. Chceme si vybrat ty, kterým bychom pomohli v propagaci, aby se dostaly do širšího povědomí, aby lidé o tom něco věděli, slyšeli. Zároveň, když jsem mluvil na vládě o obnově vozového parku Ministerstva vnitra, zjistil jsem, že to dělá myslím přibližně tisíc vozidel ročně, takže je tady jistě velký potenciál u vozidel státní správy nebo společností, které jsou ve vlastnictví státu. V řadě evropských zemí i ve Spojených státech je naprosto běžné, že jsou kvóty, kdy úřady postupně zavádějí alternativní paliva, a pomáhají tím jejich propagaci a zároveň šetří životní prostředí. Tohle je téma, do kterého určitě půjdeme. Hybrid, kterým jezdím, je originál, který nám zapůjčila firma Honda na jeden rok, a druhé vozidlo na stoprocentní biopaliva jsme si nechali přestavit u firmy v Lovosicích, která koupila licenci z Německa a přestavuje diesellové motory na stoprocentní olej.

Jak jste uspěl s hybridními vozidly státní správy?

Nemluvil jsem o hybridních vozidlech. Mluvil jsem o alternativních palivech. To je důležité zdůrazňovat. Třeba u obnovitelných zdrojů energie se debata dlouho vedla pouze o větrných elektrárnách a o jejich výhodách a nevýhodách. Myslím, že poučení z ekologie je, že čím je ekosystém pestřejší, tím je stabilnější. To platí v lesích, když fouká vítr, a to platí i tehdy, když chceme vytvořit postupně trh s alternativními palivy. Chyba soustředit se jenom na jedno se skutečně udělala před vstupem do EU, když jsme tady měli pouze bionaftu, nic jiného. Potom se následující vláda soustředila pouze na bioetanol a chtěla udělat monopol šesti, sedmi lihovarů, které by ho dodávaly. Tahle politika není dobrá. Je dobré skutečně pustit na trh a vytvořit prostředí pro všechny typy alternativních paliv tak, aby i tam vznikla konkurence. Aby se nestalo, že když v Mexickém zálivu kvůli hurikánu padnou rafinérie, stoupnou ceny ropy a v tu chvíli vyšponuje výrobce, který je jedinou alternativou k dispozici, ceny alternativních paliv. Když alternativ bude víc, trh zafunguje tak, že prostředí bude stabilnější. Takže se nejedná jen o hybridní paliva, jedná se o bioplyn ze skládek, z čistíren odpadních vod nebo z bioplynových stanic, jedná se o oleje, nejen o řepkový, ale i živočišné oleje anebo z dalších olejnin. Jedná se o bioetanol, který se dá míchat od poměrů 30, 45, 65, 85 procent. Teď už Saab vyvíjí auto na stoprocentní bioetanol – Švédsko jde toutéž cestou. Jedná se taky o stlačený zemní plyn a v budoucnosti o zkapalněný zemní plyn, který má daleko lepší emisní charakteristiky a zásoby jsou na delší dobu než u ropy. Reakce na výměnu vozidel ve státní

správě byla pozitivní, takže o tom budeme hovořit. Vytvářel jsem si prostředí pro to, co jsme nazývali ekologickými pětiminutovkami, protože vždycky zkusíme na vládě vytvořit nějaký prostor, hledáme spojení. Když bude resort vnitra jednat o obnově vozidel, tak se mu pokusíme poskytnout maximální informace, aby mohli zvážit, jestli je to pro policii přijatelné, jestli to poslouží a poskytne takové funkce, které od automobilů potřebují. Pak už to zváží sami.

Na základě zprávy Mezivládního panelu pro klimatické změny to vypadá, že České republice hrozí sucha, záplavy a vichřice. Jaká opatření proti tomu budete dělat?

Zadržování vody v krajině, to je základ. A je to součást protipovodňových opatření. Dělal jsem od roku 1983 do roku 1989 matematické modelování znečištění podzemních vod a zároveň hydrologické bilance, tak o tom něco vím... Myslím, že jde o to vytvořit nějakou platformu pro rozhovory s Ministerstvem zemědělství. Nevidím to vůbec jednoduše. Tady jsou dlouhodobě zafixované komunikační vztahy, kdy mezi sebou bojuje průmysl a životní prostředí a zemědělství a životní prostředí. Partner řekne, do toho nám nemluv, tvé jsou lesy v národních parcích a mé jsou všechny ty zbylé a nebudeme se o tom bavit. Nedělám si iluze, že najednou by tohle všechno odpadlo. Někdy o tom ani nevíte. Někdy úředníci na tomhle sporu dokládají loajalitu svému úřadu. Bude to vyžadovat hodně práce, ale pokusíme se vstoupit do debaty a odstranit z vládnutí toto resortní pojetí. Věřím, že to půjde.

*Zpracovala Hana Kolářová
Foto Strana zelených*

INTEGROVANÝ REGISTR ZNEČIŠŤOVÁNÍ NOVĚ

Ministerstvo životního prostředí zřídilo a spravuje Integrovaný registr znečišťování (IRZ) jako veřejně přístupný informační systém veřejné správy. Údaje ohlášené uživateli registrované látky za roky 2004 a 2005 jsou zveřejněny na webových stránkách www.irz.cz. Tam jsou také k dispozici veškeré materiály důležité ke splnění ohlašovací povinnosti v roce 2007. Je zde i podrobně vysvětlen ohlašovací proces a s ním související změny při ohlašování dalších údajů z oblasti životního prostředí (Centrální ohlašovna).

Údaje do registru oznamují uživatelé registrované látky podle zákona o integrované prevenci (Zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a o omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů), kteří v emisích nebo přenosech ze své provozovny vypustili za rok 2006 shodné nebo vyšší množství ohlašovaných látek, než je stanoveno v nařízení vlády č. 368/2003 Sb.

K 1. 1. 2007 byla zveřejněna nová verze elektronické ohlašovací aplikace IntForm, která usnadní plnění ohlašovací povinnosti do IRZ. Nová verze obsahuje rovněž formuláře z oblasti ovzduší a mohou ji tak využívat i provozovatelé velkých a zvláště velkých zdrojů znečišťování ovzduší. Pro řešení pro-

blémů jsou připraveny manuály a internetové diskusní fórum, případně se lze s dotazem obrátit na službu helpdesk. Ohlašování údajů za rok 2006 bylo podrobně představeno ve všech krajích ČR prostřednictvím seminářů, které organizovalo MŽP a CENIA, česká informační agentura životního prostředí.

Pokud průmyslové a zemědělské podniky do IRZ své údaje neposkytnou, hrozí jim sankce až do výše 500 000 Kč. Údaje za rok 2006 budou zveřejněny 30. 9. 2007.

MŽP rovněž opakovaně upozorňuje na změny IRZ, které budou v roce 2007 realizovány v souvislosti se zaváděním Evropského registru úniků a přenosů znečišťujících látek (tzv. E-PRTR). Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 166/2006 ze dne 18. ledna 2006, kterým se zřizuje evropský registr úniků a přenosů znečišťujících látek, je v češtině dostupné na www.irz.cz. V současné době projednává Poslanecká sněmovna vládní návrh zákona, který upravuje nové fungování IRZ.

Tisková zpráva MŽP, upraveno (red)

SÍŤ NÁRODNÍCH GEOPARKŮ

Ministerstvo životního prostředí vypsallo v lednu soutěž o nejlepší ztvárnění loga Sítě národních geoparků ČR.

Pod pojmem geopark se rozumí z hlediska regionálního rozvoje dostatečně velké území, které je cenné a zajímavé převážně z důvodů výskytu geologických hodnot, ale i zajímavostí přírodního, kulturního, společenského nebo ekologického charakteru.

Síť národních geoparků vzniká po vzoru již fungujících národních sítí, například v Německu, nebo nadnárodních evropských a světových. Bude sdružovat jednotlivé národní geoparky vyhlášené na území ČR a umožňovat jim tvorbu společných projektů a výměnu informací a zkušeností. Národní geoparky bude vyhlášovat ministr životního prostředí na základě odborného posouzení a doporučení členů Rady národních geoparků.

Důležitou součástí činnosti geoparku je osvěta, prezentace jeho zajímavostí a hodnot široké veřejnosti, jak odborné, tak laické, návštěvníkům a místním obyvatelům, aby pochopili významné jevy a procesy, které vedly k utváření současné podoby Země a které i v současnosti probíhají.

Jednu z hlavních úloh v geoparku hrají místní obyvatelé, kteří se různým způsobem podílejí na vzniku a chodu geoparku, prezentují návštěvníkům svá území, jsou v geoparku přímo či nepřímo zaměstnáni jako průvodci, producenti místních výrobků, umělci, ubytovatelé, dopravci, provozovatelé cestovních kanceláří, drobní podnikatelé apod. K udržitelnému rozvoji území geoparku dochází i prostřednictvím různých forem šetrného cestovního ruchu, zaměřeného převážně na geologické a jiné přírodní hodnoty, agroturistiku, hipoturistiku, poznávání tradic a kulturních památek.

Geopark je dobrovolnou iniciativou, není prozatím nijak právně ukotven, a tudíž se nejedná ani o žádný další stupeň státní ochrany daného území. Jeho podstata je v udržitelném způsobu využívání území s prokazatelnou geologickou hodnotou a souvisejícími atraktivitami a významným environmentálně výchovným aspektem.

S využitím informací MŽP (kvá)

Pálava, místo jako stvořené k tomu, aby se zařadilo mezi geoparky. Mikulovští ochranáři z Centra ekologické výchovy Pálava již otevřeli unikátní expozici hornin z celé Moravy na dně turolského lom. Navazuje na již vybudovanou naučnou stezku.

Foto Martin Kříž, CEV Pálava

CENTRÁLNÍ OHLAŠOVNA MŽP

Od 8. 1. 2007 je v plném provozu nový informační systém Centrální ohlašovny Ministerstva životního

prostředí, který provozuje CENIA, česká informační agentura životního prostředí. Centrální ohlašovna slouží k příjmu a následné distribuci vybraných formulářů z oblasti životního prostředí. Veškeré podrobnosti lze nalézt na stránkách Centrální ohlašovny MŽP (www.centralniohlasovna.cz).

(red)

SEMINÁŘE O REGISTRU ZNEČIŠŤOVÁNÍ POKRAČUJÍ

Seminářem v Plzeňském kraji byl v prosinci 2006 úspěšně ukončen již druhý ročník série seminářů k integrovanému registru znečišťování (IRZ) organizovaný Ministerstvem životního prostředí ve spolupráci s CENIA, českou informační agenturou životního prostředí.

Semináře proběhly postupně v každém kraji ČR a setkaly se s výrazně pozitivním ohlasem. Celkem se jich zúčastnilo 696 registrovaných účastníků. Součástí seminářů byly informace o IRZ a o ohlašování prostřednictvím Centrální ohlašovny MŽP, účastníci byli dále informováni o zkušenostech z předcházejícího roku. Zároveň byly podrobně vysvětleny detaily plnění ohlašovací povinnosti do IRZ za rok 2006.

Semináře se ukazují jako vhodný nástroj k prohlubování komunikace mezi státní správou a průmyslovými (zemědělskými) subjekty, které ohlašují údaje o znečišťování. Zároveň jsou efektivní součástí procesu informování o povinnostech vyplývajících ze zákona o integrované prevenci a nařízení vlády o integrovaném registru znečišťování. Přispívají i ke zlepšování kvality ohlášených dat a snadnějšímu plnění ohlašovacích povinností.

Rok 2007 bude pro IRZ znamenat další významné změny, proto Ministerstvo životního prostředí a CENIA plánují v obvyklém termínu listopad a prosinec 2007 třetí pokračování těchto tematických seminářů.

Další informace: <http://www.irz.cz>, <http://www.cenia.cz>. Kontakt: Ing. Bc. Jan Maršák, PhD. – vedoucí oddělení IPPC MŽP, tel. 267 122 974, e-mail Jan_Marsak@env.cz, Ing. Jan Nepimach – vedoucí oddělení IRZ CENIA, tel. 267 225 296, e-mail jan.nepimach@cenia.cz

Tisková zpráva MŽP, upraveno (red)

ZEMŘEL JAROSLAV STOKLASA, SPOLUZAKLADATEL EKOLOGICKÉ SEKCE

V pátek 12. ledna 2007 zemřel ve věku nedožitých 81 let nestor české ochrany životního prostředí Ing. Jaroslav Stoklasa, CSc.

Narodil se v roce 1926 v Hradci Králové. Vystudovaný ekonom začal v roce 1963 pracovat v tehdejší Československé akademii věd (ČSAV), kde později – v roce 1978 – spoluzakládal tzv. Ekologickou sekci Biologické společnosti ČSAV. Členové sekce byli v socialistickém Československu prvními, kdo začali hlasitě upozorňovat na neúnosné ekologické důsledky způsobu života a hospodaření tehdejší společnosti. Na začátku osmdesátých let pak Ekologická sekce připravila zprávu o stavu životního prostředí v ČSSR, která vzbudila obrovskou pozornost úřadů, ale také tehdejších, především zahraničních, médií a díky nim i veřejnosti.

Jaroslav Stoklasa (vlevo) s přáteli Evou Vavrouškovou a Čestmírem Klosem na oslavě svých osmdesátin.
Foto Marcela Křížová, MŽP

V roce 1974 stál Jaroslav Stoklasa u založení filmového festivalu Ekofilm. „Mělo to obrovský význam. Filmy lidem ukazovaly, jak se problém ničení životního prostředí řeší ve světě. Ale hlavně se tam scházelo několik set lidí, kteří o to měli zájem, diskutovali a pak si půjčovali filmy a pořádali ve svých městech malé Ekofilmy,” řekl o festivalu Jaroslav Stoklasa v rozhovoru pro poslední loňské číslo časopisu Sedmá generace. Ekofilm se koná dodnes a Jaroslav Stoklasa nechyběl ani na jeho 32. ročníku v říjnu 2006 v Českém Krumlově.

Po listopadu 1989 byl Jaroslav Stoklasa blízkým spolupracovníkem Bedřicha Moldana a Josefa Vavrouška, kteří tehdy od základů budovali nové Ministerstvo životního prostředí, respektive Federální výbor pro životní prostředí.

V roce 1990 obdržel čestnou Plaketu J. E. Purkyně od ČSAV a v roce 1999 Cenu ministra životního prostředí. Publikoval desítky odborných i vědecko-popularizačních prací.

Tisková zpráva MŽP, upraveno (red)

PRAPODIVNÝ SVĚT STEVA LICHTAGA ZVÍTĚZIL V BELGII

Nový film režiséra Steva Lichtaga Prapodivný svět získal na mezinárodním filmovém festivalu NELOS v Belgii hlavní cenu v profesionální kategorii Masters video. Film vznikl za podpory Ministerstva životního prostředí

Steve Lichtag, režisér a producent známý především svými filmy z podmořského světa, za které získal četná ocenění na festivalech po celém světě, nenašel svůj Prapodivný svět tentokrát ve vodách oceánu, ale v tůni malého bělokarpatského potůčku. Filmový příběh odhaluje život obyvatel malých slovenských a českých vod i život malé vzácné rybky – vranky pruhoploutvé, která se stává častou vedlejší obětí legálního elektroodchytu chovných pstruhů.

Film Prapodivný svět, který měl svoji premiéru v říjnu 2006 v Českých Budějovicích na festivalu Ekofilm, kde získal Cenu za scénář, je při každém promítání přijat s obdivem a oceněním jak u členů festivalových porot, tak diváků. Film získal i další ocenění.

Steve Loveček Lichtag se narodil roku 1954 ve Znojmě, absolvoval Konzervatoř v Brně a jako herec pak působil v divadlech v Karlových Varech a v Jihlavě. V roce 1979 odešel do exilu v USA, kde vyučoval herectví na Florida Academy of Dramatic Arts. V USA spolupracoval s divadlem Ta Fantastika. Posléze se začal věnovat filmu jako producent a autor. Různá ocenění získaly například jeho filmy Ošklivá kráska muréna, Soumrak rybích pastí, Cesta do langustího ráje, Carcharias Velký Bílý, Tanec modrých andělů.

Tisková zpráva MŽP, upraveno (red)

NEPŘÍJEMNÁ PRAVDA PRAŽANY ZAJÍMÁ

Do posledního místečka zaplnilo 23. ledna velký sál pražského kina Světozor bezmála 600 lidí. Seděli i postávali také na schodištích podél hlediště a kapacita biografu byla zcela vyčerpána. Řada zájemců před zahájením ještě odešla s nepořízenou domů od vyprodané pokladny. Na programu byl dokumentární film amerického režiséra Davise Guggenheima Nepříjemná pravda.

Dokument Nepříjemná pravda se zabývá v současnosti nejvýznamnějším environmentálním problémem planety – změnami klimatu. Hlavní roli v něm hraje bývalý viceprezident USA Albert Gore, který se v něm divácky velmi atraktivním způsobem vypořádává s nejrůznějšími mýty obklopujícími fenomén globálního oteplování a dává návod, jak ze slepé uličky „skleníkového efektu“ uniknout.

Poster, který provází dokumentární film s velkým vlivem.
Zdroj: www.climatecrisis.net

Stovky diváků ale nepřišly jen na film. Prakticky bez výjimky počkaly i v pozdních večerních hodinách na panelovou diskusi o změnách klimatu a české odpovědi na ně. Zúčastnili se jí místopředseda vlády a ministr životního prostředí Martin Bursík, programový ředitel Hnutí Duha Vojtěch Kotecký, koordinátorka klimatického programu Centra pro dopravu a energetiku Klára Sutlovicová, senátor Miroslav Škaloud, Martin Cmíral ze společnosti ČEZ a Petr Pišoft z Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Debatu moderoval publicista a fotograf Václav Vašků.

„Ten plný sál je pro mě možná nejlepší zprávou posledního týdne. Ukazuje, že česká veřejnost problém klimatických změn vnímá, zajímá se o něj a chce hledat řešení,“ komentoval zájem publika vicepremiér Bursík. V diskusi dodal, že problém klimatických změn je otázkou, kterou se společnost dnes zabývat musí, ať chce či nikoli. Podle Martina Bursíka je odpovědností současné generace, každého jednotlivce, podnikatelů i politiků, aby začali okamžitě jednat. Připomněl mimo jiné závěry zprávy týmu ekonoma Nicholase Sterna, z níž vyplývá, že je třeba začít konat ihned. „Pokud dnes investujeme jediné procento světového HDP do ochrany klimatu, můžeme ten trend zastavit. Za dvacet let už to bude pětkrát dražší, za padesát let může být pozdě a změny budou nevratné,“ varoval Bursík.

„Dnes jsme svědky globálního oteplení o zhruba 0,6 °C. O tom ale debata není. Řekněme si jasně, že jestli nebudeme nic dělat dnes, pak během jednadřicátého století budeme čelit dopadům desetinásobné intenzity,“ doplnil ho Vojtěch Kotecký. Podle senátora Škalouda je třeba se na důsledky změn podnebí připravovat, nelze ale říci, zda na nich nese odpovědnost činnost člověka nebo jde o přirozený proces. „Přesný podíl člověka na změnách klimatu není možné jednoduše stanovit. Kvalifikované odhady, na nichž se drtivá většina vědců shoduje, ale hovoří o tom, že jde o 50 až 60 %. Jde v každém případě o vliv velmi významný,“ odpověděl mu ovšem Petr Pišoft.

Obrazový i zvukový záznam celé debaty by měl být v krátké době k dispozici na stránkách mediálního partnera akce – sdružení Econnect (<http://www.ecn.cz>). Kino Světozor, které akci spolu se sdružením Kultura jinak organizovalo, už avizovalo opakování.

Tisková zpráva MŽP, upraveno (red)

Kino Světozor při promítání *Nepříjemné pravdy* praskalo ve švech.

Foto Strana zelených/Samuel Kašpar

RUMUNSKO VEDE OCHRANU DUNAJE

Předsednictví v Mezinárodní komisi pro ochranu Dunaje (MKOD) pro rok 2007 převzala v pondělí 22. ledna nová členská země Evropské unie – Rumunsko. Povede tak v letošním roce veškeré aktivity této komise. MKOD vznikla v roce 1998, aby všech 13 zemí, ležících v povodí řeky, získalo platformu pro spolupráci při ochraně a zlepšování kvality vody a vodních ekosystémů na Dunaji i jeho přítocích a také v Černém moři, do něhož se Dunaj vlévá.

Prezidentkou komise se tak stala státní tajemnice Ministerstva životního prostředí a vodního hospodářství Rumunska Lucia Ana Varga. Jak uvedla před svým nástupem do funkce, tento rok je pro Rumunsko zvláště významný, právě vzhledem k jeho vstupu do EU. Prioritou rumunského předsednictví v MKOD bude nejen spolupráce jednotlivých stávajících členských států EU při koordinovaném plnění příslušných směrnic EU, ale také plnohodnotné zapojení dalších, dosud nečlenských států EU do těchto aktivit v rámci MKOD, dále pak spolupráce se soukromým sektorem a průmyslovou sférou.

Mezinárodní komise pro ochranu řeky Dunaje (ICPDR – International Commission for the Protection of the Danube River) je mezinárodní organizace vytvořená na základě Úmluvy o spolupráci pro ochranu a ušlechtlé využívání Dunaje. Smluvními stranami Úmluvy je 13 států, které mají povodí řeky Dunaj na svém území větší než 2000 km², a Evropská unie. Po rozdělení Černé Hory a Srbska se očekává, že i Černá Hora se stane samostatnou smluvní stranou Úmluvy. Mezi smluvní strany Úmluvy, a tedy členské státy MKOD, patří i Česká republika – celé povodí řeky Moravy je součástí povodí Dunaje.

Tisková zpráva MŽP, upraveno (red)

VLÁDA VYHLÁSILA NOUZOVÝ STAV

Vláda České republiky vyhlásila nouzový stav od pěti hodin ráno 25. ledna do 24 hodin 5. února na území Jihočeského, Plzeňského, Karlovarského kraje, kraje Vysočina a kraje Libereckého a okresech Trutnov, Náchod, Jičín v rámci Královéhradeckého kraje, okresu Bruntál v rámci Moravskoslezského kraje a okresech Benešov, Příbram, Kutná Hora a Kolín v rámci Středočeského kraje. Vzhledem k situaci bylo omezení vstupu do lesa v Šumavském národním parku prodlouženo do dubna. Smyslem opatření je ochránit lidi a usnadnit likvidaci škod po větrné smršti. Krizovému štábu zřízenému při Ministerstvu zemědělství, který koordinuje práce na odstranění následků kalami, předsedal ministr zemědělství Petr Gandalovič.

Místopředseda vlády a ministr životního prostředí Martin Bursík nabídl ministrovi zemědělství za resort

životního prostředí spolupráci. Ministerstvo životního prostředí vykonává vrchní státní dozor v lesích a řídí Českou inspekci životního prostředí a specialisty, kteří mohou pomoci při dohlížení na to, aby například při sanačních pracích firmy nedotěžily ostrůvky lesů, které zůstaly nedotčeny. Oba ministři se v tomto přístupu shodli.

Řešili rovněž konkrétní situaci v lesích na území Krkonošského a Šumavského národního parku. Podle odhadů z 24. ledna 2006 na Šumavě z průměrné roční těžby 108 tisíc m³ dřeva spadlo 600 tisíc kubíků, tedy téměř šestinásobek toho, co se ročně vytěží. V Krkonošském národním parku spadla téměř roční těžba. Ministři se rovněž dohodli, že budou diskutovat o možnosti posílení finančních prostředků pro sanaci kalamity na území národních parků. „Tragédie, která se stala, pro naše lesy, je samozřejmě také příležitostí k tomu, abychom se trochu zamysleli nad hospodařením, abychom v lesích obecně na území ČR posílili ty způsoby hospodaření, které jsou přirozené. Ukázalo se a je fotograficky dokumentovatelné, že smíšené porosty, stabilnější porosty, dokázaly odolat,“ uvedl místopředseda vlády Martin Bursík na tiskové konferenci po jednání vlády 24. ledna a pokračoval: „Myslím, že spolupráce tady bude probíhat pozitivně, a my jsme připraveni podílet se i na formulování principů při obnově lesů. To ale bude aktuální teprve za několik měsíců.“ Dále upozornil, že kalamity nebude možné sanovat kompletně během jednoho roku. Naopak, pokud jde o obnovu lesů, bude dobré počkat minimálně dva roky, až dojde k přirozené obnově a pak podsázet listnáče.“

Toto je metoda, kterou uplatňujeme v národních parcích. Je ekonomičtější, a zároveň ekologicky šetrnější,“ zdůraznil Martin Bursík.

Náklady pro rok 2007 byly v té chvíli vyčísleny u Krkonošského národního parku na 28 milionů Kč navíc a u Šumavského parku na 90 milionů. Požadavek celkem tedy 118 milionů korun byl připraven pro jednání s Ministerstvem financí.

Předseda vlády Mirek Topolánek na téže tiskové konferenci podtrhl, že „dnes rozhodla vláda o zřízení nezávislé komise pro posouzení energetických potřeb v dlouhodobém horizontu, což nesouvisí, samozřejmě, jenom s ropnými krizemi, kterých jsme byli svědky v uplynulém období, ale samozřejmě i s tím, co dnes projednává jako jednu z priorit celá EU v rámci finského, německého předsednictví, a to je bezpečnost energetických dodávek. Předsedou této nezávislé komise byl vládou schválen předseda Akademie věd pan profesor Pačes.“

S využitím záznamu z tiskové konference (kvá)

EFEKTIVITA – KLÍČOVÉ SLOVO ENERGETICKÉ POLITIKY

„Klíčovým slovem v energetické politice této vlády bude efektivita,“ řekl 25. ledna na veřejné diskusi na toto téma vicepremiér a ministr životního prostředí Martin Bursík. Debatu pod názvem „Řekni mi, čím topíš...“ pořádala organizace Agora Central Europe a kromě vicepremiéra Bursíka se jí zúčastnil také Pavel Kaufmann z Teplárenského sdružení a Petr Mach, výkonný ředitel Centra pro ekonomiku a politiku.

„Nejsme žádní extrémní radikálové, v nejbližší době nepochybně mezi významné energetické zdroje bude i nadále patřit uhlí,“ odpověděl ministr Bursík na otázku z pléna, jak si představuje budoucí energetický mix v České republice. „Chceme ale prostřednictvím dozorčí rady přimět ČEZ, aby při odstávce starých uhelných elektráren s účinností kolem 30 % investoval do nejmodernějších technologií, které mají účinnost až 48 %. V případě kogenerace výroby elektřiny a tepla se ta účinnost může vyšplhat až k 90 %,“ pokračoval Martin Bursík.

Největším „energetickým zdrojem“, který využijeme zcela nedostatečně, jsou tzv. negawatty – tedy nevyrobená, uspořená, energie. „Podle nejnovějších údajů Evropské komise byly energetické úspory nejvýznamnějším energetickým zdrojem Evropy v posledních 35 letech,“ dodává ministr. Budoucnost je i v obnovitelných zdrojích – počínaje biomasou, přes větrné elektrárny, solární kolektory a fotovoltaické články. „S rostoucím počtem aplikací bude klesat cena investice, primární zdroje jsou pak buď velmi levné nebo dokonce zcela zadarmo,“ říká Martin Bursík. Přechodovým energetickým zdrojem – a to i pro výrobu elektřiny – bude v Evropě i u nás také zemní plyn. „Vláda jedná s Ruskem i dalšími partnery o diverzifikaci zdrojů zemního plynu, abychom ho mohli odebírat více z Norska a zkapalněný také ze severní Afriky,“ dodal.

Ve výrobě tepla mají podle ministra Bursíka obnovitelné zdroje obrovský a dosud nevyužitý potenciál. „Připravujeme systém nárokových dotací tak, aby po splnění konkrétních a pro všechny stejných kritérií – například energetická účinnost domu, zateplení a podobně – každá taková domácnost mohla dostat dotaci na pokrytí až 50 % investičních nákladů. Zbýlých 50 % by mohly pokrýt zvýhodněné komerční úvěry, o nichž také jednáme s bankami. Cílem je, abychom někdy v roce 2010 až 2012 mohli přistoupit k zákazu topení uhlím v domácnostech a lidé měli předtím možnost přejít na jiné, ekologicky šetrnější, způsoby vytápění.“

Česká republika se v přístupové smlouvě s Evropskou komisí zavázala, že do roku 2010 zajistí osmiprocentní podíl obnovitelných zdrojů. V roce 2006 zajišťovaly obnovitelné zdroje 5,1 % z celkové hrubé domácí spotřeby elektřiny.

Tisková zpráva MŽP, upraveno (red)

ORKÁN KYRILL V KRKONOŠÍCH

V pátek 26. ledna navštívil Krkonoše ministr životního prostředí RNDr. Martin Bursík. Zajímal se o oblasti, které zasáhl orkán v závěru předchozího týdne. V doprovodu Ing. Jiřího Nováka, ředitele Správy Krkonošského národního parku a dalších pracovníků Správy KRMAP navštívil oblast Rýchor ve východních Krkonoších, která patří k nejpoškozenějším v regionu.

Orkány v Krkonoších poškodily více než 70 000 m³ dřevní hmoty. Jednotlivé zlomy či vývraty, ale i vývraty na rozsáhlých plochách postihly celé Krkonoše. Nejvíce však byly poškozeny východní Krkonoše, zejména lesní správy Horní Maršov, Pec pod Sněžkou, Černý Důl a Svoboda nad Úpou.

Místopředseda vlády a ministr životního prostředí navštívil Krkonoše postižené vichřicí.

Foto Radek Drahný, Správa KRMAP

Pracovníci Správy KRMAP panu ministrovi ukázali nejpoškozenější plochy lesů v oblasti Rýchor. Orkán poničil v Krkonoších především smrkové monokultury. Naopak nejmenší škody napáchal vítr ve smíšených porostech. Terénní pochůzka směřovala právě do oblastí, kde lze názorně pozorovat rozdíl stability různých typů porostů. Zatímco smrkové monokultury nedokázaly větrné kalamitě odolat, porosty, kde Správa KRMAP provedla opatření směřující k přirozené druhové skladbě, zůstaly nedotčeny. Větrná kalamita bude mít negativní ekonomické důsledky na hospodaření Krkonošského národního parku. Z plánované roční těžby cca 90 000 m³ vichřice poškodila nejméně 70 000 m³ porostů. Odhad navýšení nákladů v důsledku kalamity spolu s očekávanou ztrátou z prodeje méně kvalitního sortimentu dřeva přesahuje 28 milionů korun. To je částka, o jejíž úhradu z vládní rozpočtové rezervy pro KRMAP požádal ministr životního prostředí členy vlády při jednání dne 5. února. Náklady následné obnovy porostů ve výši cca 5 mil. Kč a postupná rekonstrukce porostů na dalších cca 11 mil. Kč budou hrazeny z rozpočtu KRMAPu v následujících letech. Ve středu Vláda ČR vyhlásila nouzový stav, který vzniklou situaci výrazně zjednodušil. Vyhlášený zákaz vstupu do lesů slouží zejména k ochraně zdraví návštěvníků hor před možnými pády stromů. Nouzový stav zároveň řeší i otázku zadávání veřejných zakázek na odstraňování vzniklých škod. Správě KRMAP umožňuje zkrátit zadání veřejných zakázek z měsíců na dny.

Větrné kalamity podobného rozsahu postihly Krkonoše již dvakrát: v roce 1966, kdy bylo zpracováno asi 400 tisíc m³ dřeva, a v roce 1996, kdy bylo zpracováno 132 tisíc m³. V mezidobí byly krkonošské lesy atakovány pouze lokálními problémy nepřesahujícími cca 15 tisíc m³ ročně.

Tisková zpráva Správy KRMAP a MŽP, upraveno (red)

ODPAD ZE SOSNOVÉ SE VRÁTÍ DO NĚMECKA

Na jednání expertů Ministerstva životního prostředí ČR se zástupci sasko-anhaltského Ministerstva pro zemědělství a životní prostředí se v lednu podařilo dosáhnout dohody o vrácení všech, tedy 1 066 tun, odpadů, které byly nedovoleně dovezeny z této spolkové země do Sosnové na Českolipsku.

Do areálu bývalého JZD Sosnová – Ramš bylo celkem dovezeno dle odhadu České inspekce životního prostředí zhruba 6 550 tun plastů a textilu. ČIŽP uložila české neoprávněné příjemkyni odpadů D. Hálové pokutu a vydala rozhodnutí, jímž jí ukládá veškeré odpady shromážděné v areálu předat oprávněným osobám do 30. 4. 2006. Dne 29. 11. 2006 byla nařízena exekuce na majetek D. Hálové k vymození povinností, uložených jí rozhodnutím ČIŽP. V pondělí 22. 1. 2007 bylo při jednání se soudním exekutorem dohodnuto, že pokud se MŽP podaří vyjednat vrácení co největšího množství odpadů zpět do SRN, tuto možnost uvítá.

Podle dohody přepravu odpadu zajistí spolková země Sasko-Anhaltsko. Česká strana prokázala na základě dokladů německý původ u zhruba 2 441 tun odpadů. Lednová dohoda se týká podílu, který jde na vrub sasko-anhaltských firem.

Tisková zpráva MŽP, upraveno (red)

ENERGETICKÁ (R)EVOLUCE VÍTÁNA

„Je to zajímavá vize, která by mohla být realizovatelná, bude-li dostatek politické vůle,“ komentoval místopředseda vlády a ministr životního prostředí Martin Bursík globální energetický scénář, který představila organizace Greenpeace pod názvem Energetická (r)evoluce: trvale udržitelná budoucnost světové energetiky. „V českém kontextu to odpovídá politice, kterou se budu snažit ve vládě v oblasti energetiky prosazovat,“ dodal vicepremiér Bursík. Připomněl, že návrhy v oblasti úspor a obnovitelných zdrojů korespondují také s návrhem nové energetické politiky EU, který předložila v lednu Evropská komise. Návrh Komise počítá se závazkem EU-27 snížit emise skleníkových plynů o 20 % do roku 2020 oproti roku 1990 s dlouhodobým cílem snížení celosvětových emisí o 50 % do roku 2050.

Globální energetický scénář Energy (r)evolution prezentovala 1. února 2007 v Praze česká pobočka nevládní organizace Greenpeace. Kromě jejích expertů se na něm podíleli také odborníci z Evropské rady pro obnovitelné zdroje energie (EREC) a Ústavu technické termodynamiky německého Centra pro lectví a kosmonautiku (DLR). Podle dokumentu by mohly obnovitelné zdroje v kombinaci s využitím kompletního potenciálu energetických úspor do roku 2050 pokrýt až 50 % světové spotřeby energie (pro výrobu elektřiny a tepla a v dopravě). Dokument

kromě toho navrhuje, jak do stejného data snížit globální emise oxidu uhličitého o bezmála 50 % a zároveň zajistit předpokládaný růst světové ekonomiky.

Titulní strana globálního energetického scénáře Greenpeace zpracovaného experty.

Zdroj: www.greenpeace.org

„Budoucnost leží ve využití stávajících technologií obnovitelných zdrojů, větším důrazu na energetickou efektivitu a rozšíření decentralizovaných energetických řešení,“ shrnuje navrhovanou cestu v předmluvě k materiálu předseda Mezivládního panelu pro změny klimatu (IPCC) Rádžendra Pačauri. Obnovitelné zdroje by se měly stát páteří světové ekonomiky – nejenom v zemích OECD, ale také v rozvojových zemích, zejména v Číně, Indii a Brazílii. Podle Energetické (r)evoluce by obnovitelné zdroje mohly do roku 2050 celosvětově zajistit až 70 % elektřiny a 65 % tepla.

Materiál však klade několik podmínek, bez jejichž naplnění se těchto cílů dosáhnout nedá:

- 1) Odstranění přímých i nepřímých dotací pro fosilní a jaderná paliva a důsledné uplatňování principu „znečišťovatel platí“. Do cen je nutné zahrnout veškeré vedlejší náklady – na životní prostředí, lidské zdraví či bezpečnost.
- 2) Stanovení právně závazných cílů pro energii z obnovitelných zdrojů.
- 3) Vytvoření stabilního prostředí pro investory (např. dlouhodobou garancí výkupních cen, jako je tomu v ČR).
- 4) Garance prioritního přístupu do přenosové soustavy.

- 5) Přísné standardy energetické účinnosti pro všechna zařízení, spotřebovávající energii, domy i dopravní prostředky.

Podobná jsou i opatření, která navrhuje v nové energetické politice EU v oblasti obnovitelných zdrojů a úspor Evropská komise:

- 1) Urychlené zavádění dopravních prostředků s efektivním využitím paliva, vyšší využívání veřejné dopravy a internalizace externalit do cen v dopravě.
- 2) Přísnější standardy pro elektrospotřebiče a jejich šetřičství.
- 3) Rychlé zvyšování energetické účinnosti budov. Nízkoenergetické domy by se měly stát normou nové výstavby.
- 4) Využití daňové soustavy k efektivnějšímu využívání energie.
- 5) Zvyšování energetické efektivity výroby, přenosu i koncového využití elektřiny i tepla.

Tisková zpráva MŽP, upraveno (red)

ZASEDÁNÍ MINISTRŮ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ CELÉHO SVĚTA

Od 5. do 9. února 2007 v Nairobi probíhalo 24. zasedání Řídící rady Programu OSN pro životní prostředí (UNEP) a 8. Globálního fóra ministrů životního prostředí. Českou delegaci vedl náměstek ministra životního prostředí Jan Dusík, který zastoupil Martina Bursíka vzhledem k tomu, že ministr musel být přítomen na jednání Poslanecké sněmovny. Delegáti spolu s kolegy z celého světa jednali o vlivu globalizace na životní prostředí, na energetické a materiálové zdroje a ekosystém planety a také byli připraveni na zasedání diskutovat o návrhu na přeměnu UNEP ve specializovanou Organizaci OSN pro životní prostředí (UNEO).

Specializovaná Organizace OSN pro životní prostředí by musela být vybavena dostatečně silným mandátem k prosazování environmentální dimenze udržitelného rozvoje v rámci systému OSN, a také odpovídajícími finančními zdroji pro své aktivity. ČR podporuje tento záměr s tím, že je však nezbytné jasně vymezit působnost nové organizace a vytvořit přehledný a účinný systém financování jejích aktivit.

Značná pozornost se věnuje také diskusi o zvýšení efektivnosti systému OSN. Vyspělé státy mohou využít svého vědeckého potenciálu, svých monitorovacích systémů, finančních zdrojů a dalších nástrojů v pomoci státům, zvláště rozvojovým, které zatím nejsou schopny plnit své mezinárodní závazky.

Velká pozornost se v Nairobi věnovala otázce nakládání s nebezpečnými chemickými látkami, především rtutí, kadmíem a olovem, které ohrožují zdraví lidí a v rozvojových zemích jsou velkým problémem. Na zasedání se poprvé posuzovala implementace Strategického přístupu k mezinárodnímu nakládání s chemickými látkami, schváleného v únoru 2006. Česká republika na podporu plnění Strategického přístupu uspořádala v listopadu 2006 v Praze mezinárodní sympozium o nezákoně mezinárodní přepravě nebezpečných látek. Na zasedání v Nairobi seznámili zástupci ČR účastníky s výsledky tohoto sympozia.

V roce 2009, kdy se bude konat příští zasedání Řídící rady Programu OSN pro životní prostředí, bude

Česká republika předsednickou zemí Evropské unie. Letos proto naše delegace v Nairobi úzce spolupracovala s kolegy z Německa, které nyní předsedá EU.

Před zasedáním UNEP proběhlo dvoudenní setkání Fóra občanské společnosti, kde se sešli zástupci národních i celosvětových nevládních organizací. Fórum umožňuje nevládním a občanským organizacím jednat s vládami o záležitostech agendy Řídící rady Programu OSN pro životní prostředí a Globálního fóra ministrů životního prostředí.

Tisková zpráva MŽP, upraveno (red)

PŘESNĚJŠÍ ZPRÁVY O GLOBÁLNÍM KLIMATU

Vědci z celého světa spolupracují v Mezivládním panelu pro změny klimatu (IPCC) při vyhodnocování tohoto znepokojivého fenoménu. V pátek 2. února 2007 v Paříži vydal IPCC netrpělivě očekávanou čtvrtou hodnotící zprávu.

Minulá zpráva IPCC vyšla v roce 2001. Letošní zpráva shrnuje šestiletou práci 2500 vědců ze 130 zemí světa. Přímo na textu zprávy se podílelo 1250 autorů z řad světové vědecké komunity. Zpráva vyjde postupně během letošního roku ve čtyřech částech. V Paříži byla 2. února zveřejněna první z nich.

Čtvrtá zpráva IPCC především přináší přesnější – znepokojivé a varovné – údaje. Potvzuje rychlý vzestup obsahu oxidu uhličitého v atmosféře a silící vliv na ohřívání atmosféry Země. Vědci jsou si opět o něco jistější, že na klimatických změnách se nikoli nepodstatně podílejí lidé.

Klesá například počet dní v roce, kdy je permafrost, tedy tzv. „věčně zmrzlá půda“, opravdu zmrzlý. Od 80. let 20. století se teplota svrchní vrstvy permafrostu zvýšila o 3 °C. Stoupají srážkové úhrny ve vyšších zeměpisných šířkách (tedy v severních a centrálních částech Evropy, Ameriky i Asie), naopak v tropech a subtropích (Středomoří, Sahel, jižní Afrika i Asie) srážky rapidně klesají.

Stoupání hladiny oceánů již také dávno není otázkou science fiction. V posledních deseti letech se zvedají hladiny světových moří o 3,1 mm ročně, což je o 70 % více, než byl trend předcházejících čtyř dekad. Jen v průběhu minulého století hladiny oceánů stouply o průměrných 17 cm. K tomu přispívá také tání pevninských ledovců. Na severní i jižní polokouli ubývají horské ledovce, což v letech 1993–2003 přispívalo ke zvýšení hladiny světových moří o téměř 0,8 mm za rok. Tání ledovců v Grónsku a v Antarktidě zvedalo ve stejném období hladinu o 0,4 mm za rok. Ubývá také mořských ledovců v Arktidě, a to v průměru o 2,7 % ročně – v letním období dokonce o 7,4 %.

IPCC zpracoval čtyři varianty dalšího vývoje na základě složitých matematických modelů. Všechny se shodují v tom, že v následujících 20 až 30 let poroste globální teplota o asi 0,2 °C každých deset let. Nárůst teplot po roce 2030 se v jednotlivých scénářích liší – předpokládají nárůst o 1,7 až 6,3 °C, což jsou hodnoty o 0,3 až 0,5 °C vyšší, než říkaly předchozí odhady.

Tisková zpráva MŽP, upraveno (red)

BULHARSKO A RUMUNSKO V EVROPSKÉ UNII

Evropská unie dne 1. ledna 2007 již po páté otevřela brány dalším dvěma novým členům, Bulharsku a Rumunsku. Vzhledem ke zkušenostem České republiky se vstupem do Evropské unie se české Ministerstvo životního prostředí rozhodlo obě země podporovat v oblasti životního prostředí, a to bilaterálně i formou projektů financovaných z fondů EU (Phare).

Přechodná období

Přes veškeré snahy se ani Bulharsku ani Rumunsku nepodařilo stoprocentně sladit národní legislativu s evropskou a splnit všechny požadavky z ní plynoucí.

V oblasti životního prostředí Rumunsko vyjednálo celkem jedenáct přechodných období, tj. časový posun pro splnění konkrétních závazků legislativy Evropského společenství. Jedná se o některá ustanovení těchto směrnic či nařízení: omezování emisí těkavých organických sloučenin (VOC) vznikajících při skladování benzínu a při jeho distribuci od terminálů k čerpacím stanicím, obaly a obalové odpady, skládky odpadů, dohled a kontrola zásilek odpadů v rámci Evropského společenství, do něj a z něj, odpadní elektrická a elektronická zařízení, čištění městských odpadních vod, znečišťování určitými nebezpečnými látkami vypouštěnými do vodního prostředí, jakost vody určené k lidské spotřebě, integrovaná prevence a omezování znečištění (IPPC), omezení

emisí některých znečišťujících látek do ovzduší z velkých spalovacích zařízení a spalování odpadů.

V případě Bulharska to je osm přechodných období, a to na některá ustanovení směrnic: snižování obsahu síry v některých kapalných palivech, omezování emisí těkavých organických sloučenin (VOC), obaly a obalové odpady, skládky odpadů, čištění městských odpadních vod, integrovaná prevence a omezování znečištění (IPPC), omezení emisí některých znečišťujících látek do ovzduší z velkých spalovacích zařízení a nařízení o dozoru nad přepravou odpadů v rámci Evropského společenství, do něj a z něj.

Větší nároky Evropské unie

Objem požadavků však byl v této vlně rozšíření ještě větší než v roce 2004, a to zejména díky některým nově přijatým evropským předpisům. Evropská komise také nastavila zpřísněné kontrolní mechanismy, kterými pravidelně monitoruje, zda se plní všechny závazky podle dohodnutých postupů.

Přes tyto závazky ze stávající legislativy se nicméně obě země účastní všech jednání v orgánech EU a snaží se aktivně prosazovat své připomínky k nově projednávané legislativě (od podpisu Přístupové smlouvy jako pozorovatel a od 1. 1. 2007 jako plnoprávný člen EU).

Kvalita vody v Bulharsku

Prvním projektem v předvstupních fondech EU, kde bylo české Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s dalšími institucemi v ČR partnerem Velké Británie, byl projekt na *implementaci směrnic o pitné vodě a o kvalitě vody ke koupání v Bulharsku*. Česká republika poskytla odbornou podporu bulharským institucím zejména v transformačním procesu hygienické služby včetně organizačních struktur a povinností jednotlivých organizací v sektoru zdravotnictví, aby byly splňovány požadavky legislativy Evropského společenství. ČR poskytla také expertizu s vybavením laboratoří, školení pro pracovníky ve vybraných bulharských laboratořích a podporu v monitoringu a reportingu v souladu s výše uvedenými směrnici. Projekt byl úspěšně zakončen v říjnu 2006.

*V regionu Sibiu leží i Făgăraș – Větrné hory z Karpatských her Miroslava Nevrlého, které do Rumunska přivedly už několik generací českých milovníků hor.
Foto www.alpina.cz, Pavel Müller*

Twinningové projekty v Rumunsku

Další čtyři twinningové projekty, které budou ukončeny na podzim 2007, realizuje Ministerstvo životního prostředí v Rumunsku. Rozsahem nejdůležitější projekt je zaměřený na podporu rumunského Ministerstva životního prostředí a vod v *přípravě na čerpání z Fondu soudržnosti a strukturálních fondů*.

Jedná se o první projekt, který vede ČR jako hlavní partner. Experti, kteří krátkodobě působí na projektu, jsou převážně ze Státního fondu životního prostředí,

MŽP, ale i z jiných organizací. Hlavní účel projektu je pomoc rumunskému ministerstvu životního prostředí, jakožto řídicímu orgánu Sektorového operačního programu, připravit struktury, postupy, metodiky atd. pro čerpání z Fondu soudržnosti a strukturálních fondů.

Ochrana přírody v kraji Sibiu

V projektu na podporu regionální agentury životního prostředí v kraji Sibiu v oblasti ochrany přírody je ČR partnerem v konsorciu spolu s Rakouskem a Nizozemím. Projekt má za úkol připravit regionální agenturu na každodenní aktivity spojené s implementací legislativy ES (tj. ovzduší, odpady, IPPC, EIA/SEA, chemické látky, apod.). Čeští krátkodobí experti jsou v projektu primárně odpovědní za aktivity související s implementací soustavy Natura 2000.

Prevence znečištění v kraji Craiova

Stejně tak v projektu, který je zaměřený na podporu regionální agentury životního prostředí v oblasti integrované prevence znečištění v kraji Craiova, se ČR účastní jako partner v konsorciu s Německem. Čeští experti odpovídají za konkrétní aktivity v IPPC

(školení v jednotlivých sektorech – např. farmářství, spolupráce na zavádění IPPC postupů, implementace EPER, školení na BAT pro zařízení na odstranění nebezpečného odpadu atd.).

Informační management

Zatím posledním projektem s českou účastí je projekt, který je obecně zaměřený na podporu rumunské Národní agentury životního prostředí (NEPA) a Ministerstva životního prostředí a vodního hospodářství s *implementací environmentální legislativy ES a s přípravou na členství v EU*.

Česká republika spolupracuje s konsorciem Německo, Rakousko a Nizozemí. Čeští experti se podílí

na aktivitách souvisejících s informačním managementem, definicí odpovědností různých institucí na národní a regionální úrovni a doporučení na jejich zefektivnění s ohledem na vstup do EU.

Rumunsko a Bulharsko pomůže dalším

Obě země budou i nadále využívat podporu projektů tohoto typu. Současně je však nyní, od data vstupu do EU, Rumunsko a Bulharsko v pozici i možného řešitele projektů v kandidátských zemích, Turecku, Chorvatsku, Makedonii, které po věcné stránce již pracují na sblížení legislativy a připravují projekty z fondů EU, které by jim měly napomoci ve snahách o vstup do EU. Ať už jde o twinningové projekty na posílení administrativní kapacity a se sblížením práva nebo projekty investičního charakteru.

Rozšíření Evropské unie znamená zlepšení prostředí

Mělo vlastně rozšíření EU o Bulharsko a Rumunsko smysl a má další rozšiřování své opodstatnění? Z pohledu životního prostředí zcela jistě ano.

Příprava na vstup do EU a s tím spojené stanovování, implementace i vymáhání standardů platných v celé EU je hnacím motorem pro snahu o celkové zlepšení životního prostředí a zdraví obyvatelstva, a to díky legislativním opatřením, investicím včetně prostředků z fondů EU a dalším nástrojům. Nicméně je již nyní jasné, že na další rozšíření Evropské unie si ještě nějaký čas počkáme.

*Veronika Hunt Šafránková, MBA,
ředitelka odboru Evropské unie MŽP*

CENIA V ČELE EVROPSKÉHO TEMATICKÉHO STŘEDISKA PRO VODU

CENIA, česká informační agentura životního prostředí, uspěla ve výběrovém řízení vyhlášeném v lednu roku 2006 na zabezpečení provozu Evropského tematického střediska pro vodu (European Topic Centre on Water, ETC/W) a stala se historicky první institucí z nových členských zemí EU, která bude stát v čele konsorcia ETC Evropské agentury pro životní prostředí.

Evropská tematická střediska

Evropská agentura pro životní prostředí (European Environment Agency, EEA) je hlavním informačním zdrojem používaným Evropskou unií a jejími členskými státy k tvorbě politiky životního prostředí. EEA je řídicím bodem pro systém EIONET (European Environment Information and Observation Network), který zahrnuje okolo 300 evropských institucí, jejichž prostřednictvím jsou sbírána a šířena data a informace o životním prostředí.

Součástí EIONET je v současnosti pět Evropských tematických středisek (European Topic Centre, ETC). Tato centra pokrývají problematiku ovzduší a klimatických změn, vody, suchozemského prostředí, biologické rozmanitosti, zdrojů a managementu odpadů. Evropská tematická střediska mají nezastupitelnou roli ve vytváření sítě expertů v členských zemích EU. Také koordinují a udržují kvalitu výměny dat, rozšiřují vzájemné kontakty a pořádají workshopy expertů v rámci sítě EIONET. Evropská tematická střediska zajišťují nejlepší dostupné techniky v analýze environmentálních dat s ohledem na vývoj společnosti a ekonomiky. Od Evropského tematického střediska se též vyžaduje, aby svou působností pokrylo celou geografickou rozlohu EEA.

Česká agentura v čele evropské instituce

Předchozí konsorcium ETC/W bylo vedeno anglickou institucí – WRc, která vedla Evropské tematické středisko pro vnitrozemní vody od roku 1994. Současně s Evropským tematickým střediskem pro vnitrozemní vody bylo zformováno Evropské tematické

středisko pro mořské a pobřežní prostředí, které bylo koordinováno Ente per le Nuove Tecnologie, l'Energia e l'Ambiente (ENEA) z Itálie. V roce 2000 EEA ve spolupráci s členskými státy a největšími zúčastněnými zhodnotila činnost všech tematických středisek (kterých bylo v té době devět) a závěrem bylo zúžení jejich počtu na pět. Tento krok reflektoval integrovaný přístup evropské politiky. Z tohoto důvodu byla sdružena tematická střediska pro vnitrozemní a mořské vody a vzniklo všeobíhající Evropské tematické středisko pro vodu.

CENIA povede v letech 2007–2010 konsorcium ETC/W tvořené renomovanými výzkumnými organizacemi z Německa, Nizozemí, Dánska, Itálie, Slovinska, Finska, Norska, Turecka a Řecka a International Council for the Exploration of the Sea se sídlem v Kodani, jak je ukazuje tabulka.

Partnerská instituce	Zkratka partnerské instituce	Země
Bundesanstalt für Geowissenschaften und Rohstoffe	BGR	Německo
DHI Water & Environment	DHI	Dánsko
Ecologic, Institute for International and European Environmental Policy	Ecologic	Německo
Finnish Environment Institute	SYKE	Finsko
Institute for Water of the Republic of Slovenia	IWRS	Slovinsko
Institute of Marine Sciences	IMS-METU	Turecko

International Council for the Exploration of the Sea	ICES	Dánsko
Istituto Nazionale di Geofisica e Vulcanologia	INGV	Itálie
KIWA Water Research B.V.	KIWA	Nizozemí
National Technical University of Athens	NTUA	Řecko
Norsk Institutt for Vannforskning	NIVA	Norsko

Program na rok 2007

Dne 17. ledna 2007 CENIA podepsala s Evropskou agenturou pro životní prostředí dohodu, která specifikuje grant udělený k zajištění pracovního programu ETC/W pro rok 2007. Celkový rozpočet ETC/W na rok 2007 byl stanoven dle ročního plánu práce na 1 045 000 euro. Evropská agentura pro životní prostředí přispěje 90% do celkového rozpočtu konsorcia. Nejméně 10% se budou spolupodílet na financování jednotliví partneři konsorcia.

Foto archiv CENIA

CENIA jako vedoucí organizace konsorcia má hlavní úlohu ve většině úkolů a podílí se největší měrou na čerpání rozpočtu ETC/W. Předpokládaný roční rozpočet CENIA se skládá z příspěvku Evropské agentury pro životní prostředí ve výši 309 500 euro a národního spolufinancování ve výši 30 950 euro (10%). Celková předpokládaná částka na zajištění pracovního programu ETC/W v roce 2007 tedy dosahuje 340 450 euro.

Projektovým managerem ETC/W je Dr. Anita Künitzer, která dříve pracovala také pro EEA a pro německou Federální environmentální agenturu. Zaměřovala se zejména na informační toky, sběr dat, integrované hodnocení a reporting v oblasti vody. Je autorkou zpráv a kapitol pro stěžejní publikace EEA týkající se vody, mořských ekosystémů a rybolovu.

Součástí užšího týmu ETC/W v CENIA je správce dat Bc. Petr Knorr a asistentka vedoucí sekretariát ETC/W Ing. Marie Stehlíková. Předpokladem plnění projektů a konkrétních úkolů vyplývajících z pracovního plánu ETC/W je spolupráce s dalšími odborníky z CENIA.

Data, informace, hodnocení

Činnost Evropského tematického střediska pro vodu zahrnuje sběr, zpracování a hodnocení dat ve sféře podzemních vod, povrchových vod, pobřežních vod, přechodových a mořských vod a rovněž dat o množství vody. Aktivita ETC/W mají též pří-

mou vazbu na další evropské iniciativy např. GMES (Global Monitoring for Environment and Security).

Následující tabulka poskytuje přehled projektů v roce 2007.

Kód projektu	Název projektu
1.1.2	Informační služby
2.4.1	Hodnotící postup v integraci (energie)
4.1.1	Koncepce realizace datového centra o vodě – definice charakteristik dat
4.1.2	Sběr dat a zajištění kvality dat
4.1.3	WISE
4.2.1	Změna klimatu a voda
4.2.2	Hodnocení celoevropského mořského prostředí
4.2.3	Zpráva o Černém moři
4.2.4	Malé vodní zdroje – stanovení stavu a hrozeb
4.2.5	Zdroje vody a užívání, integrovaný management
4.2.6	Indikátory
4.3.1	LARA – Vazby mezi zemědělstvím a kvalitou vody
4.3.2	Zemědělství a životní prostředí/ agro-environmentální indikátory
5.2.2	IPPC – nařízení a E-PRTR
11.1.7	ETC – management

CENIA je v rámci konsorcia vedoucí organizací mimo jiné v následujících úkolech: sběr a zpracování dat, správa databáze podzemní vody, správa webových stránek Evropského tematického střediska pro vodu na serveru Evropské agentury pro životní prostředí, správa ETC zájmové skupiny v rámci Circa internetového systému určeného pro výměnu dokumentů a též hodnocení dat o emisích. Přehled všech projektů pod vedením CENIA přináší třetí tabulka. CENIA přispívá i k dalším úkolům, které jsou vedeny ostatními partnery konsorcia.

Kód projektu	Projekty pod vedením CENIA
1.1.2	Informační služby
4.1.2	Sběr dat a zajištění kvality dat
4.1.3	WISE
5.2.2	IPPC – nařízení a E-PRTR
11.1.7	ETC – management

Letošní workshopy o vodách

V roce 2007 budou uspořádány konsorciem ETC/W tři workshopy: 17.–18. dubna se uskuteční EMMA (European Marine Monitoring and Assessment) a budou následovat dva workshopy EIONETu zaměřené na tok dat o mořských i pevninských vodách v souvislosti se Zprávou o stavu životního prostředí, kterou pravidelně vydává EEA.

Kontakt:

CENIA, česká informační agentura životního prostředí

Dr. Anita Künitzer (anita.kuenitzer@cenia.cz)

Ing. Marie Stehlíková (marie.stehlikova@cenia.cz)

www.cenia.cz

100 10 Praha, Kodaňská 10

EKONOMIKA

PŘÍPRAVA EKOLOGICKÉ DAŇOVÉ REFORMY

Vláda schválila principy a harmonogram

V roce 2007 lze očekávat výrazný posun při přípravě ekologické daňové reformy, a to zejména díky usnesení vlády České republiky č. 25 ze dne 3. ledna 2007 k návrhu principů a harmonogramu ekologické daňové reformy a programovému prohlášení vlády.

Vláda na svém jednání dne 3. ledna 2007 schválila principy ekologické daňové reformy a časový harmonogram.

Z obecné definice ekologické daňové reformy uvečené v projednávaném dokumentu vyplývá, že by mělo dojít k přesunu zdanění lidské práce směrem ke zdanění výrobků a služeb, jejichž výroba nebo spotřeba má negativní dopad na životní prostředí. Snížení zdanění lidské práce povede k vyšší motivaci pro zaměstnávání lidí a ke snižování nezaměstnanosti.

Reforma nezvýší daně

Základním principem ekologické daňové reformy je výnosová neutralita, která by měla zajistit, že ekologická daňová reforma nepovede pouze ke zvýšení celkové daňové zátěže. Výnosová neutralita by se měla realizovat tím způsobem, že současně se zvýšením spotřební daně na energie se sníží platby sociálního pojištění.

Cílem ekologické daňové reformy je omezovat energetickou náročnost ekonomiky a povzbudit zaměstnanost snížením vedlejších nákladů práce.

Současné pojetí ekologické daňové reformy vychází z jejího postupného zavádění. V první fázi reformy dojde k zavedení minimálních sazeb spotřebních daní podle směrnice 2003/96/ES, o zdanění energetických produktů a elektřiny. Legislativní úprava bude připravena tak, aby mohla být účinná nejpozději

od 1. 1. 2008, v souladu s požadavky Evropské unie a závazkem České republiky.

Připravuje se realizace první fáze

Vláda uložila ministru financí předložit do 31. března 2007 návrh na realizaci 1. fáze ekologické daňové reformy včetně návrhů legislativních.

Jedná se o daň z elektřiny, z pevných paliv a ze zemního plynu a některých dalších plynů. Současně budou sníženy platby sociálního pojištění tak, aby byla dodržena výnosová neutralita.

Konečná podoba daní, případně jejich dopad, bude záležet zejména na rozhodnutí o možném osvobození od daně, které by se mělo, z pohledu ochrany životního prostředí, týkat zejména environmentálně šetrných způsobů výroby a využití elektřiny a tepla.

Daň z emisí oxidu uhličitého

Cílem další fáze reformy od roku 2010 bude, ve smyslu programového prohlášení vlády, vytvoření emisní daně z CO₂, která vznikne transformací stávajícího poplatku za znečištění ovzduší. Předpokládá se, že budou zavedena kompenzační opatření s cílem zmírnit negativní dopad na nízkopříjmové skupiny domácností.

Cílem této daně bude stimulace k modernizaci technologií výroby energií a snižování znečištění. Indikativní cíl výnosu z ekologické daňové reformy po roce 2010 bude 0,5 až 1 % hrubého domácího produktu.

Podrobnější rozpracování druhé fáze bude ještě předmětem analýz a následných diskusí.

*Doc. Ing. Miroslav Hájek, Ph.D.,
odbor ekonomických nástrojů MŽP*

Emise plynů přispívajících ke změně klimatu v sektorovém členění, 1990–2004

Skleníkový plyn	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
	Mt CO ₂ ekv														
Energetika	158,0	151,1	134,0	133,3	126,6	127,1	129,1	132,9	124,2	118,3	124,2	125,2	120,1	123,0	122,8
– z toho spalování ve stacionárních zdrojích	140,4	135,3	117,9	117,4	110,9	109,8	111,1	113,5	105,6	98,8	105,7	105,5	100,2	102,2	100,3
– z toho spalování ve mobilních zdrojích	9,1	8,3	8,9	8,9	9,2	10,8	11,6	13,1	12,5	13,9	12,8	13,9	14,3	15,4	17,2
– z toho fugitivní emise	8,5	7,5	7,1	6,9	6,6	6,5	6,4	6,2	6,1	5,5	5,7	5,8	5,7	5,4	5,2
Průmyslové procesy a použití produktů	19,8	15,0	16,4	13,2	14,1	14,6	14,3	15,1	14,5	12,4	13,9	13,1	12,8	14,0	13,5
Zemědělství	15,5	13,7	12,0	10,5	9,6	9,6	9,2	9,0	8,6	8,6	8,4	8,6	8,4	7,8	8,0
LULUCF ¹⁾	-1,7	-10,0	-9,7	-8,9	-8,3	-7,8	-10,8	-5,3	-3,5	-4,8	-6,8	-7,0	-6,1	-5,7	-4,8
Opdady	2,9	3,3	3,3	3,1	3,1	3,2	3,1	2,8	2,9	2,7	2,7	2,6	2,8	2,8	2,8
Celkem	194,5	173,1	156,0	151,2	145,2	146,7	144,9	154,6	146,6	137,2	142,3	142,5	138,0	141,9	142,3

¹⁾ Land use, land use change and forestry (LULUCF)
– využívání krajiny, změny ve využití krajiny a lesnictví

Zdroj: Statistická ročenka životního prostředí ČR, ČHMÚ

DOPRAVA A ODPADY

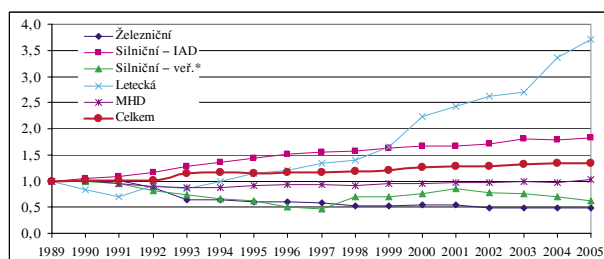
AUTOVRAKY A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Od 1. ledna roku 2007 se rozšířila povinnost výrobců a dovozců automobilů zajistit bezplatně sběr, zpracování, využití a odstranění automobilu, který dodali na trh, na všechny kompletní autovraky.

Automobilismus, lépe řečeno osobní silniční doprava, je jednou z lidských činností, jejíž vliv na životní prostředí se v posledním desetiletí zvýšil, a životní prostředí tak výrazně poškozuje. Za posledních 15 let se objem dopravních výkonů osobní silniční dopravy v ČR dokonce téměř zdvojnásobil a rychleji rostla pouze osobní doprava letecká.

Průměrné vyřízení osobních automobilů přitom

Index vývoje výkonů jednotlivých druhů osobní dopravy v ČR v letech 1989–2005 (index, rok 1989 = 1)

*) index 2005/1990

Pozn.: R. 1989 ČSÚ, Studie o vývoji dopravy z hlediska životního prostředí v České republice za rok 2005, CDV Brno, resp. Ročenka dopravy, u MHD v l. 1989–94 doložit z dat Statistické ročenky, poté převzato z Ročenky dopravy ČR;

Zdroj: Zpráva o ŽP ČR v roce 2005

zůstává dlouhodobě nízké a pohybuje se mezi 1,3–1,4 člověka na automobil a výrazně se nemění (vypočteno z dat zveřejněných v Ročenke dopravy). Z toho plyne, že i v případě zlepšujícího se technického stavu vozidel, snižující se spotřeby pohonných hmot a plnění přísnějších emisních norem u nových automobilů, bude zatížení životního prostředí, zejména emisemi z dopravy do ovzduší, vysoké pro vysoký počet automobilů, nutných k poskytnutí požadovaných přepravních výkonů.

Další problematickou oblastí je samotná obnova početného vozového parku za modernější, protože automobily se skládají nejen z relativně lehce recyklovatelných materiálů, jako jsou kovy a plasty, ale obsahují také elektrozařízení, provozní kapaliny či lepená skla a další kompozitní materiály, které mohou při nevhodném zacházení či úniku ohrozit životní prostředí.

Aby se poškození životního prostředí předešlo, je nutné předložit při odhlašování motorového vozidla z evidence tzv. doklad o jeho předání k ekologické likvidaci, který mohou vydat pouze zařízení schválená ke sběru, výkupu, zpracování, využívání nebo odstraňování autovraků dle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech. Toto opatření má vést ke snížení dopadů na životní prostředí způsobených odstraňováním autovraků. Za tímto účelem byly pro zpracování autovraků stanoveny minimální míry jejich materiálového a energetického využití.

Zmíněná zařízení však až dosud podmiňovala převzetí autovraku ke zpracování a vydání příslušného dokladu zaplacením poplatku v řádu tisíců korun. Je-

dinou výjimkou byly až do konce roku 2006 automobily (autovraky) vyrobené po 1. červenci roku 2002. Pro tyto automobily byli výrobci a dovozci, kteří u nás automobil uvádějí na trh, povinni zajistit sběr, zpracování, využití a odstranění z nich vzniklého autovraku bezplatně.

Od 1. ledna roku 2007 se však povinnost výrobců a dovozců automobilů zajistit bezplatně sběr, zpracování, využití a odstranění automobilu, který dodali na trh, rozšířila na všechny kompletní autovraky, tj. autovraky, kterým nechybí tzv. nutné části vozidla (zejména hnací a převodové agregáty, karoserie, katalyzátor atd.), nebo na nich nebyly provedeny nepovolené úpravy. Toto opatření by mělo vést k významnému zlepšení nakládání s autovraky a vyloučením autovraků, protože motivuje majitele, aby kompletní autovrak odevzdali bezplatně do určeného zařízení. Pokud odevzdají kompletní autovrak, nejsou nuceni platit poplatky za jeho likvidaci.

Je důležité vědět, že výrobci a dovozci automobilů často neposkytují službu odběru autovraku ve svých prodejnách, ale pouze u jimi sjednaných tzv. autorizovaných společností či smluvních partnerů, tedy u oprávněných zpracovatelů autovraků. Důležité a příjemné pro majitele autovraků také je, že zpracovatelé zpravidla poskytují zdarma odvoz autovraku z kteréhokoliv místa v oblasti, která jim přísluší.

Aktuální přehled zpracovatelů autovraků pro jednotlivé značky automobilů je možné najít např. na internetových stránkách Sdružení dovozců automobilů (včetně značek tuzemských) v sekci životní prostředí, na adrese <http://portal.sda-cia.cz/vraky/>. Aktuální přehled všech zařízení, schválených ke sběru, výkupu, zpracování, využívání nebo odstraňování autovraků (zpracovatelů autovraků) dle zákona o odpadech, lze nalézt na stránkách Ministerstva životního prostředí v sekci životní prostředí/odpady a obaly/odpady/autovraky, na adrese <http://www.env.cz/AIS/web-pub.nsf>.

Další důležité informace k připravovanému informačnímu systému vyřazených automobilů a informace o povinnostech občanů či zpracovatelů autovraků lze nalézt na stránkách <http://www.isva.cz/index.php>.

*Ing. David Horatius,
oddělení environmentální ekonomiky, CENIA, česká
informační agentura životního prostředí, tel. 267 225
261, e-mail david.horatius@cenia.cz*

OVZDUŠÍ

DROBNÉ ZDROJE VELKÉHO ZNEČIŠTĚNÍ

Zpráva o stavu životního prostředí v ČR v r. 2005 obsahuje mnoho zajímavých údajů. Ne všechny potěší. Varovný je údaj, podle kterého „na plných 35 % území ČR v r. 2005 byla překročena hodnota pro imisní limit pro některou z významných škodlivin znečišťujících ovzduší bez přízemního ozónu. V r. 2004 šlo jen o 2,12 % území ČR.“

Nejde samozřejmě o návrat ke stavu čistoty ovzduší na úroveň 80. let, jak jsme se mohli poté dočíst v některých médiích. Problém je, že zatímco emise z velkých zdrojů znečištění ovzduší kromě oxidu uhličitého se daří držet na nízké úrovni, tuhé emise, emise oxidů dusíku a některých dalších škodlivin z malých stacionárních zdrojů znečištění ovzduší (REZZO III) a z mobilních zdrojů (REZZO IV) v ČR rostou. Koncentrace přízemního ozónu přitom v posledních letech překračují přípustné normy na téměř celém území ČR.

Velké znečištění z malých zdrojů

Emise tuhé, oxidu siřičitého (SO_2), oxidů dusíku (NO_x) i oxidu uhelnatého (CO) znečišťující ovzduší, evidované v REZZO III, se v roce 2005 proti roku 2004 zvýšily, pouze emise těkavých organických látek (VOC) mírně klesly. V důsledku relativně vysokých cen zemního plynu se část domácností vrátila od ekologicky šetrného topení zemním plynem k topení podstatně levnějším uhlím. Spalování uhlí je ale zatíženo podstatně vyššími emisemi. Některé domácnosti spalování zemního plynu nahrazují spalováním dřeva. I když spalování dřeva vzhledem k propadům není reálně zdrojem emisí oxidu uhličitého (CO_2), k růstu znečišťování ovzduší tuhými emisemi a dalšími dochází i zde. I výstavba kotelny na dřevní štěpku k vytápění menšího města zvýší znečištění ovzduší tuhými emisemi, pokud nahradí spalování zemního plynu.

Samostatnou kapitolou je trestuhodné spalování odpadů v domácích kamnech na uhlí, které je sice zakázáno, ale ke kterému i nadále dochází. I tak vznikají dioxiny a další toxické látky.

Uvedený nepříznivý trend se nedá zvrátit jednoduchým řešením. Představa, že náležitým zdaněním uhlí donutíme domácnosti topit zemním plynem, může být lichá. Část domácností i pak na relativně drahý zemní plyn nebude mít peníze a bude spalovat všelicos, možná bude i mrznout apod. Mám za to, že by se hlavní pozornost měla věnovat úsporám paliv a energie. Sektor bydlení má zde přitom rozsáhlé rezervy.

Systémová chyba: podpora zdrojů, ne úspor

Veřejné rozpočty dosud zjevně podporovaly úspory paliv a energie nedostatečně. Například Česká energetická agentura ČEA vydala v roce 2004 na podporu úspor paliv a energie jen 81 mil. Kč, z toho na realizační projekty jen 40 mil. Kč. Novum posledního období podle ČEA je, že pro nedostatek zájemců o projekty na úspory paliv a energie se část této podpory úspor paliv a energie přesouvá na podporu využívání obnovitelných zdrojů energie. Přitom v zateplování budov zaostává Praha velmi silně i za Varšavou.

Částka plus minus 2 miliardy Kč, kterou v posledních letech vynakládají veřejné rozpočty ČR na podporu úspor paliv a energie a využívání jejich obnovi-

telných zdrojů za rok, má vadu: rozhodující část této sumy jde na podporu obnovitelných zdrojů, zatímco ve spotřebě paliv a energie se plýtvá ve velkém dál.

Špičkou ledovce je trvající nevyužívání tepla z elektráren Temelín, Dukovany a dalších k vytápění pro nezáměr měst, které by mohly vytápět. Není příliš smysluplné rozvíjet výrobu energie z obnovitelných zdrojů za účelem zajištění dalšího plýtvání s palivy a energií při spotřebě.

Druhou špičkou ledovce plýtvání s energií je pokračující podpora motorové dopravy státem i mezinárodním společenstvím. V letech 1989–2005 významně přispěla ke zvýšení podílu motorové dopravy na spotřebě paliv a energie v ČR z 10 na 20 %, tj. k jeho zdvojnásobení.

Podpora nečisté dopravy trvá

Zatímco emise z motorové dopravy v 90. letech mírně rostly, po r. 2000 spíše stagnují. Přesně řečeno, emise CO a VOC mírně klesají, emise tuhé, PAH a CO_2 významně rostou, emise NO_x mírně rostou.

Tak tomu bylo předběžně i v r. 2005. V důsledku zásadního snížení přípustného obsahu síry v motorové naftě se ale zásadně snížily emise SO_2 z motorové dopravy. Od r. 2002 do emisí tuhých zahrnuje ČHMÚ (ne ale Centrum dopravního výzkumu, resp. Ročenka dopravy ČR) i 17 000 t emisí – oděrků z pneumatik, brzdového obložení apod.

Zatím se hlavní úsilí o snížení znečištění ovzduší z motorové dopravy soustřeďuje na emisní a hlukově šetrnější vozidla, v menším rozsahu i na realizaci dalších tzv. technických opatření k ochraně (výstavba protihlukových stěn, silničních obchvatů měst apod.). V osobní dopravě nástup aut z trojcestnými katalyzátory vedl k absolutnímu snížení emisí CO , NO_x a VOC z individuální automobilové dopravy (IAD), ale emise tuhých, CO_2 a PAH z IAD rostly. Podíl osobních aut na motorovou naftu se zvyšoval. Nižší sazba spotřební daně na motorovou naftu proti sazbě za automobilové benzíny zde působí zjevně škodlivě.

Emise z nákladní silniční dopravy (NSD) přes určitou obměnu vozidel rostly prakticky přímo úměrně růstu výkonů NSD, s výjimkou emisí SO_2 v r. 2005. U vozidel s naftovým pohonem se vědeckotechnický pokrok ani výstavba dálnic na emisích citelněji neprojevovaly.

Proč přibývá aut

Podle některých je prudký růst nešetné silniční dopravy na úkor šetrné dopravy železniční přímým důsledkem transformace ekonomiky ČR na tržní. Rozbory ukazují, že nejde zdaleka jen o důsledek celkové transformace. Na velkém přesunu k ekologicky velmi závadné silniční dopravě se významně podílela uplatňovaná státní dopravní politika, která:

- v tarifní politice nahradila velmi nízké mezinárodní železniční tarify mezi státy někdejší RVHP tarify velmi vysokými,
- v dopravní infrastruktuře směřovala rozhodující investice do silniční dopravy a v jejím rámci zejména do výstavby dálnic,
- tolerovala a i nadále toleruje externalitu z dopravy (rozhodující část jich produkuje silniční doprava),
- udržuje nedostatečnou veřejnou dopravu, zvláště pak na odlehlejší venkov, ale i mezi mnohými městy ad.

Negativní roli hraje i světové společenství, mezinárodní reciproční smlouvy o osvobození mezinárodní letecké a mezinárodní vodní dopravy od placení spotřební daně na pohonné hmoty a mezinárodní dopravy od placení daně z přidané hodnoty včetně paliv a energie jí spotřebovaných. Na jednotku výkonu na tom nejvíce vydělává energeticky nejnáročnější letecká doprava. (Podrobněji, viz Zpravodaj MŽP 8/06.)

V článku ve Zpravodaji MŽP č. 6/2005, resp. dle aktualizovaných dat o emisích ve Zprávě o stavu životního prostředí v ČR v r. 2005 jsou doplněny Centrem dopravního výzkumu uváděné emise z motorové dopravy o emise, vzniklé při výrobě elektřiny pro trakční spotřebu vozidel na elektrický pohon, v ČR v r. 2003, resp. v r. 2004. Výkony jednotlivých druhů dopravy dělené emisemi daly jejich měrné emise. Výsledná čísla ukazují, že s výjimkou emisí SO_2 jsou emisně zdaleka nejšetrnější elektrické druhy dopravy – elektrické nákladní vlaky v nákladní dopravě a metro, dále tramvaje, trolejbusy a elektrické osobní vlaky v dopravě osobní.

Výroba elektřiny je dnes v ČR i při převažujících uhelných elektrárnách s výjimkou SO_2 a CO_2 zatížena jen velmi nízkými měrnými emisemi. Rozvoj železniční dopravy v elektrické trakci, ve vybraných městech i metra, tramvají a trolejbusů, může významně snížit znečištění ovzduší v nich. Většina měst zde má ale značné rezervy. Snaha současně rozvíjet jak veřejnou dopravu, tak IAD vede ke stavu, že ani poměrně kvalitní a levná veřejná doprava není s to dostatečně tlumit záplavu aut, takže dopravní kolapsy jsou např. na pražských silnicích na denním pořádku a stav ovzduší i hluku je špatný.

Nerovné ekonomické podmínky

Doprava a zejména některé její druhy patří k odvětvím, kde se komerční náklady velmi silně liší od celkových nákladů národohospodářských. V komerčních kalkulacích nepočítané (hrubé nekalkulované) náklady pěti základních druhů dopravy v ČR v r. 2004 se podařilo vyčíslit na minimálně asi 180 mld. Kč. Je to hodně. Asi 66 miliardami Kč se na nich podílely ztráty a vícenáklady vyšší nemocnosti vlivem nehod, emisí a hluku a škod na klimatu způsobené dopra-

vou. Z této částky připadá 61,3 mld. Kč (93 %) na silniční dopravu.

Čisté nekalkulované náklady vznikají jako rozdíl hrubých nekalkulovaných nákladů, které jednotlivé druhy dopravy nemusely platit, a mimořádných výnosů z dopravy – spotřební daně za pohonné hmoty a zpoplatnění silnic. V letech 1993–2004, kdy se podařilo provést metodologicky srovnatelné propočty, stála silniční doprava vždy podstatně více než doprava železniční. V l. 1994–2004 minimálně o 21 mld. Kč, v roce 2003 o plných 38 mld. Kč.

Nejde jen o absolutní nerovné ekonomické podmínky podnikání v jednotlivých oborech dopravy, ale i o nerovné ekonomické podnikání relativní a také o absolutní externalitu jimi produkované. Také externalitu přepočtené na jednotku výkonu říkají, že společnost v osobní dopravě nejvíce zatěžuje IAD a v nákladní dopravě NSD. Výsledky propočtů za rok 2003 ukazuje tabulka:

Měrné ekonomické externality základních druhů osobní (hal./osbkm) a nákladní (hal./tkm) dopravy v roce 2003 v ČR

	Motorová železnice	Elektrická železnice	Vodní	Silniční IAD, Nákl.	Link. bus
Osobní	5,2	11,6	–	62,6	31,6
Nákladní	15,5	4,8	1,3	43,8	–
	MHD bus	Metro	Tramvaj	Trolejbus	
Osobní	46,1	1,3	27,2	4,5	
Nákladní	–	–	–	–	

Zdroj: CENIA pro SUDOP Praha, a.s.

Nedostatek údržby a integrace

Příkladem špatného rozdělování peněz do dopravní infrastruktury se stal i návrh rozpočtu Státního fondu dopravní infrastruktury na r. 2007. Pro infrastrukturu silniční, železniční a vodní dopravy bilancuje částku 55,9 mld. Kč, po započtení předpokládaných dotací z fondů na investice spolufinancované z EU částku 71,7 mld. Kč. Z této částky má jít jen 11,3 mld. Kč na údržbu a opravy silnic, železnic a vodních cest (že budou dále a ještě více chátrat prý nevádí), ostatní mají být rozvojové investice. Na výstavbu, modernizaci, údržbu a opravy silnic 1. třídy a dálnic, resp. železnic má jít 42,4 mld. Kč, resp. jen 15,7 mld. Kč. Silnice 2. a 3. třídy dnes financují kraje. Stát jim na ně ale neposkytl dost peněz.

Po odečtení inflace se náklady na silniční síť v ČR v l. 1989–2004 zvýšily asi 1,84x (náklady na výstavbu dálnic v l. 1990–2004 podle ŘSD dokonce 6,7x), ale náklady na železniční síť se ve stejném období po odečtení inflace snížily o 30 %. Nepoměr peněz vkládaných do silniční a železniční infrastruktury se přitom dále zvyšuje. Je zřejmé, že při takovém rozdělování investic bude i nadále v získávání zákazníků vítězit silniční doprava nad dopravou železniční se všemi negativy, která pro životní prostředí přináší.

Neutěšený stav železnic je i základní překážkou efektivního rozvoje integrovaných dopravních systémů, budovaných v regionech velkých měst. Četné

železniční tratě jsou zchátralé, chybí jim druhá, popř. třetí kolej, automatické zabezpečovací zařízení, elektrizace, četné zastávky buď zcela chybí nebo jsou z hlediska cestující veřejnosti nevhodně umístěné, chybí četné přestupní body. Jen v Praze chybí šest přestupních bodů vlak – metro. Chybí i důležité spojky železničních tratí a triangly. Šetrná železnice ztrácí konkurenční schopnost i proto, že se řada tratí postavených v éře parních lokomotiv za Rakouska příliš kroutí, takže je příliš dlouhá a pomalá nebo se vyhýbá dnes důležitým místům poptávky po dopravě.

Problém: strategie z časných devadesátých let nestačí

V posledních letech v ČR narůstá znečištění ovzduší z malých zdrojů. Čelit tomuto problému nebude jednoduché. Problém nebude řešitelný strategií z počátku 90. let. U zdrojů REZZO III je nutné v první řadě podstatně zvýšit tlak na realizaci úspor paliv a energie. U zdrojů REZZO IV (v motorové dopravě) je nutné začít reálně prosazovat moderní železniční dopravu, ve větších městech posilovat též elektrické druhy městské hromadné dopravy.

Ekonomické podmínky podnikání mezi jednotlivými druhy dopravy zůstávají silně nerovné. Rozsah nerovnosti je tak velký, že problematizuje i některá zvýhodnění, přijímaná s cílem stimulovat snížení negativních ekologických vlivů silniční dopravy. Jde zejména o neustálé snižování beztak velmi nízké sil-

niční daně autům, která splňují již více let standardní emisní normu Euro 2, a dnes již i autům, která splňují emisní normu Euro 3.

Zejména ve městech může emise z motorové dopravy snížit i vyšší plynofikace autobusů. Zavedení spotřební daně za stlačený zemní plyn (CNG) pro pohon silničních vozidel k 1. 5. 2004 podle požadavků EU bylo chybné. Dočasné osvobození CNG pro pohon dopravních prostředků od spotřební daně, schválené nedávno Parlamentem ČR, pokud ho povolí EU, může napomoci plynofikaci dopravy a tím i ke snížení znečištění ovzduší. Plynový pohon má podstatně nižší měrné emise i hlučnost než pohon benzínový a naftový.

Naopak jako kontraproduktivní se jeví současná snaha osvobodit linkové autobusy od placení elektronického mýtného. Vlaky s lidmi platí za užívání železniční dopravní infrastruktury asi 1,5 mld. Kč za rok, což činí asi 10 % jejich nákladů. Linkové a městské autobusy a trolejbusy jsou od placení silniční daně osvobozeny. Nyní je prosazováno, aby byly osvobozeny i od placení elektronického silničního mýta. Kraje si při zajišťování veřejné dopravní obslužnosti obvykle vybírají na základě nízké ceny. Těžko zde ale může uspět šetrná železniční doprava, když je nucena podnikat v ekonomických podmínkách, které ji silně znevýhodňují.

Ing. Jan Zeman, CSc.,

HODNOCENÍ BIOTOPŮ ČESKÉ REPUBLIKY

CENA PŘÍRODY NA CÍSAŘSKÉM OSTROVĚ V PRAZE

V minulém čísle Zpravodaje MŽP jsme představili metodiku Hodnocení a oceňování biotopů České republiky, vyvinutou v Českém ekologickém ústavu. Cílem práce bylo umožnit srovnávání ekonomických a ekologických aspektů životního prostředí například pro právní účely. Tentokrát otiskujeme konkrétní příklad použití této metodiky, jehož výsledkem je vyčíslení ceny rostlinstva jedné konkrétní přírodní lokality. Přesněji: ocenění hodnoty vegetačního pokryvu území dotčeného navrhovanými úpravami ve spojitosti s výstavbou čistírny odpadních vod na Císařském ostrově v Praze.

LOKALITA – PLOCHA PO BÝVALÉ ZAHŘÁDKÁŘSKÉ KOLONII

Rozloha: cca 82 620 m²

Biota:

A) bylinné porosty – cca 81 820 m²

- **Biotop XT3** Intenzivní nebo degradované mezofilní louky a mezofilní lada;
- Fyziotyp – RU druhotná ruderalní a plevelná společenstva ve stádiu počátečního přechodu k MT Hygrofilní až mezofilní louky a pastviny;
- Fytocenologie – Svaz *Arction lappae* Tüxen em. Gutte 1972 – ruderalní společenstva dvou až víceletých nitrofilních rostlin na antropogenních půdách ruderalizovaných stanovišť.

B) dřevinné porosty – plocha cca 800 m²

- **Biotop XL1** Remízky, aleje a liniové porosty dřevin v krajině

– Fyziotyp – DH dubohabřiny

– Fytocenologie – svaz *Carpinion* Isler 1931 – společenstva stromovitých vrb a topolů

Popis aktuálního stavu lokality:

Lada vzniklá odstraněním zahrádkářské kolonie po povodni v roce 2002. V jinak zcela odlesněné lokalitě je několik stromů okrasných jehličin jako pozůstatek porostů někdejších zahrádek a skupina 11 vzrostlých stromů kolem někdejší příčné cesty, tvořená 9 exempláři lípy srdčité (*Tilia cordata*) a po jednom exempláři jasanu ztepilého (*Fraxinus excelsior*) a dubu letního (*Quercus Robur*). Vegetační kryt na ostatní ploše tvoří samovolný bylinný porost – lada ve čtvrtém vegetačním období. V porostu ruderalních rostlin se začínají ve zvýšené míře vyskytovat druhy přirozené potenciální klimaxové vegetace biotopu L2.4. – Měkké luhy nížinných řek (svaz *Salicion albae* /Oberdorfer 1953/ Th. Müller et Görs 1958

– společenstva stromovitých vrb a topolů). V ploše je řídký odrost 1 – 3 letých semenáčů kříženců topolu černého (*Populus x nigra*) a vrby křehké (*Salix fragilis*). Především však se zde ve zvýšené míře vyskytují druhy náhradní přirozené bylinné vegetace biotopu T1.4. aluviální psárkové louky (svaz *Alopecurion pratensis* Passarge 1964), které svědčí o pokročilé sukcesi k cílovému náhradnímu společenstvu. Jde o druhy: psárka luční (*Alopecurus pratensis*), psineček výběžkatý (*Agrostis stolonifera*), kostřava luční (*Festuca pratensis*), lipnice luční (*Poa pratensis*), medyněk vlnatý (*Holcus lanatus*), mochna plazivá (*Potentilla reptans*), pryskyřník plazivý (*Ranunculus repens*), šťovík kadeřavý (*Rumex crispus*), krvavec toten (*Sanquisorba officinalis*), kostival lékařský (*Symphytum officinale*) a jetel zvrhlý (*Trifolium hybridum*). Na lokalitě však dosud převažují ruderalní druhy svazu *Arction lappae*: křídlatka česká (*Reynoutria x bohemica*), šťovík lepý (*Rumex pulcher*), svízel přitula (*Galium aparine*), hluchavka skvrnitá (*Lamium maculatum*), hluchavka nachová (*Lamium purpureum*), šedivka obecná (*Berteroa incana*), vesnovka obecná (*Cardaria draba*), pupalka obecná (*Oenothera biennis*), divizna velkokvětá (*Verbascum densiflorum*), mochna husí (*Potentilla anserina*), mochna nátržník (*Potentilla erecta*), mléč drsný (*Sonchus asper*), mléč hladký (*Sonchus oleraceus*), kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*), celík kanadský (*Solidago canadensis*), lebeda lesklá (*Atriplex nitens*), lebeda rozkladitá (*Atriplex patula*), merlík bílý (*Chenopodium album*), pelyněk pravý (*Artemisia absinthium*), pelyněk černobýl (*Artemisia vulgaris*), rdesno ptačí (*Polygonum aviculare*), rdesno blešní (*Persicaria lapathifolia*), jitrocel větší (*Plantago major*), komonice bílá (*Melilotus albus*), komonice lékařská (*Melilotus officinalis*), bršlice koží noha (*Aegopodium podagraria*), mrkev obecná (*Daucus carota*), bolehlav plamatý (*Conium maculatum*), česnáček lékařský (*Alliaria officinalis*), vikev polní (*Vicia sepium*), štirovník obecný (*Lotus corniculatus*), tollice srpovitá (*Medicago falcata*), tollice dětelová (*Medicago lupulina*), čičorka pestrá (*Coronilla varia*), smetánka obecná (*Taraxacum officinale*), řebříček obecný (*Achillea millefolium*), třezalka tečkovaná (*Hypericum perforatum*), štětka obecná (*Dispacus silvestris*), bělotrn obecný (*Echinops sphaerocephalus*), pcháč oset (*Cirsium arvense*), pcháč obecný (*Cirsium vulgare*), ostropestř trubil (*Onopordum acanthium*), bodlák obecný (*Carduus acanthoides*), lopuch plstnatý (*Arctium tomentosum*), lopuch větší (*Arctium lappa*), podběl obecný (*Tussilago farfara*), svlačec rolní (*Convulvulus arvensis*), jetel plazivý (*Trifolium repens*), mydlice lékařská (*Saponaria officinalis*), silenka široolistá (*Silene latifolia*), řepka ladní (*Brassica rapa*), rukev obojživelná (*Rorippa amphibia*), hořčice rolní (*Sinapsis arvensis*), turan kanadský (*Erigeron canadense*), hvězdnice kopinatá (*Aster lanceolatus*), vratič obecný (*Tanacetum vulgare*), heřmánkovec nevonný (*Matricaria maritimum*), třtina křovištní (*Calamagrostis epigejos*), jilek vytrvalý (*Lolium perenne*), pýr plazivý (*Elytrigia repens*), ječmen myší (*Hordeum murinum*).

Ocenění dle metodiky Hodnocení biotopů České republiky (hodnota bodu 12,36 Kč):

A) Bylinné porosty – plocha cca 81 820 m²

Biotop XT3 Intenzivní nebo degradované mezofilní louky a mezofilní lada

Hodnota 13 bodů na 1 m² porostu

Ukazatele pro škálu korekčního koeficientu

1. porosty druhově chudé, převládají ruderalní druhy,
2. porosty druhově chudé, v porostu se uplatňují druhy původního biotopu T1.1,
3. porosty druhově bohatší, v porostu se uplatňují druhy původního biotopu T1.1,
4. porosty druhově bohatší, významný trvalý podíl druhů původního biotopu T1.1.

Zvýšení bodové hodnoty biotopu do hodnoty korekčního koeficientu 1,3; krok škály 0,1.

Korekční koeficient: porosty druhově bohatší, významný trvalý podíl druhů původního biotopu = 1,3

Ekologická hodnota je: 13 x 1,3 = 16,9 x 12,36 = 208,88 x 81 820 = **17 090 561,00 Kč**

B) dřevinné porosty – plocha cca 800 m²

Biotop XL1 Remízky, aleje a liniové porosty dřevin v krajině

Hodnota 25 bodů na 1 m² porostu

Ukazatele pro škálu korekčního koeficientu

a) Remízky a liniové porosty dřevin

1. porosty biotopu druhově chudé, s maximálně dvojpatrovou strukturou, významné zastoupení ruderalních druhů,
2. porosty biotopu druhově bohatší, s maximálně dvojpatrovou strukturou, významný podíl druhů potenciální přirozené vegetace,
3. porosty biotopu druhově bohatší, s trojpatrovou strukturou, významný podíl druhů potenciální přirozené vegetace.

Zvýšení bodové hodnoty biotopu do hodnoty korekčního koeficientu 1,2; krok škály 0,1.

Korekční koeficient: porosty biotopu druhově chudé, s maximálně dvojpatrovou strukturou, významné zastoupení ruderalních druhů = 1,0

Ekologická hodnota je: 25 x 1,0 = 25 x 12,36 = 309 x 800 = **247 200,00 Kč**

Celá lokalita: Ekologická hodnota je 17 337 761,00 Kč

LOKALITA – VAL U STÁVAJÍCÍHO AREÁLU ČOV

Rozloha: cca 1 500 m²

Biota:

A) bylinné porosty

plocha cca 760 m²

– **Biotop XT3** Intenzivní nebo degradované mezofilní louky a mezofilní lada;

– Fyziotyp – RU druhotná ruderalní a plevelná společenstva

– Fytocenologie – Svaz *Arction lappae* Tüxen em. Gutte 1972 – ruderalní společenstva dvou až víceletých nitrofilních rostlin na antropogenních půdách ruderalizovaných stanovišť

B) dřevinné porosty

plocha cca 740 m²

– **Biotop XL1** Remízky, aleje a liniové porosty dřevin v krajině

– Fyziotyp – LO mokřadní a pobřežní křoviny a lesy;

– Fytocenologie – svaz *Salicion albae* (Oberdorfer

Likvidovaná část lužního lesa na Císařském ostrově.
Foto Ivan Dejmal

1953) Th. Müller et Görs 1958 – společenstva stromovitých vrb a topolů

Popis aktuálního stavu lokality:

Lokalita je terénní val s náletem vzrostlých stromů, převážně kříženců topolu černého (*Populus x nigra*), přítomen je též javor klen (*Acer pseudoplatanus*) a bříza bělokorá (*Betula pendula*). Na nezalesněných částech valu je ruderalní bylinné patro s plošně největším podílem ostružiníku křovitého (*Rubus fruticosus*), kopřivy dvoudomé (*Urtica dioica*) a pcháče osetu (*Cirsium arvense*). Pomístně tvoří větší porost rákos obecný (*Phragmites communis*).

Ocenění dle metodiky Hodnocení biotopů České republiky (hodnota bodu 12,36 Kč):

A) bylinné porosty – plocha cca 760 m²

Biotop XT3 Intenzivní nebo degradované mezofilní louky a mezofilní

Hodnota 13 bodů na 1 m² porostu

Ukazatele pro škálu korekčního koeficientu

1. porosty druhově chudé, převládají ruderalní druhy,
2. porosty druhově chudé, v porostu se uplatňují druhy původního biotopu T1.1,
3. porosty druhově bohatší, v porostu se uplatňují druhy původního biotopu T1.1,
4. porosty druhově bohatší, významný trvalý podíl druhů původního biotopu T1.1.

Zvýšení bodové hodnoty biotopu do hodnoty korekčního koeficientu 1,3; krok škály 0,1.

Korekční koeficient: porosty druhově chudé, převládají ruderalní druhy = 1,0

Ekologická hodnota je: $13 \times 1,0 = 13,0 \times 12,36 = 160,68 \times 760 = 122\ 116,80\text{ Kč}$

B) dřevinné porosty – plocha cca 740 m²

Biotop XL1 Remízky, aleje a liniové porosty dřevin v krajině

Hodnota 25 bodů na 1 m² porostu

Ukazatele pro škálu korekčního koeficientu

a) Remízky a liniové porosty dřevin

1. porosty biotopu druhově chudé, s maximálně dvojpatrovou strukturou, významné zastoupení ruderalních druhů,

2. porosty biotopu druhově bohatší, s maximálně dvojpatrovou strukturou, významný podíl druhů potenciální přirozené vegetace,

3. porosty biotopu druhově bohatší, s trojpatrovou strukturou, významný podíl druhů potenciální přirozené vegetace.

Zvýšení bodové hodnoty biotopu do hodnoty korekčního koeficientu 1,2; krok škály 0,1.

Korekční koeficient: porosty biotopu druhově chudé, s maximálně dvojpatrovou strukturou, významné zastoupení ruderalních druhů = 1,0

Ekologická hodnota je: $25 \times 1,0 = 25 \times 12,36 = 309 \times 740 = 228\ 660,00\text{ Kč}$

Celá lokalita: Ekologická hodnota je 350 776,80 Kč

LOKALITA – LUŽNÍ LES V PÁSMU ÚPRAVY BERMÝ (POD LÁVKOU DO TROJE)

Rozloha: cca 24 300 m²

Biota:

dřevinné porosty

– **Biotop L2.4.** – Měkké luhy nížinných řek

– Fyziotyp – LO mokřadní a pobřežní křoviny a lesy;

– Fytocenologie – svaz *Salicion albae* (Oberdorfer 1953) Th. Müller et Görs 1958 – společenstva stromovitých vrb a topolů

Popis aktuálního stavu lokality:

Lokalita je plochou pobřežní zónou s vrbo-topolovým luhem s plně vyvinutým keřovým a bylinným patrem. Z dřevin má dominantní zastoupení kříženec topolu černého (*Populus x nigra*). Dále jsou zastoupeny vrba bílá a křehká (*Salix alba* et *fragilis*), dub letní (*Quercus Robur*), javor mléč (*Acer platanoides*), jilm vaz (*Ulmus laevis*), jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*), bříza bělokorá (*Betula pendula*) a třešeň ptačí (*Cerasus avium*). Z nepůvodních dřevin jírovec maďal (*Aesculus hippocastanum*) a trnovník akát (*Robinia pseudoacacia*). V keřovém patře jsou vedle odrůstajících semenáčů kříženců topolu černého, dubu letního a jilmu vaz zastoupeny bez černý (*Sam-*

bucus nigra), hloh obecný (*Crataegus oxyacantha*), hloh jednosemenný (*Crataegus monogyna*), vrba jíva (*Salix caprea*), myrobolán třešňový (*Prunus cerasifera*), třešeň mahalebka (*Cerasus mahaleb*), štědřenec odvislý (*Laburnum anagyroides*) a růže šípová (*Rosa canina*). V keřovém patře jsou i plané semenáče hrušně obecné (*Pirus communis*) a jabloně domácí (*Malus domestica*) vytvářející nízké keřovité stromy. V bylinném patře byly zastíženy: ostružiník křovitý (*Rubus fruticosus*), šťovík lepý (*Rumex pulcher*), svízel přítula (*Galium aparine*), hluchavka skvrnitá (*Lamium maculatum*), hluchavka nachová (*Lamium purpureum*), kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*), rdesno blešník (*Persicaria lapathifolia*), bršlice koží noha (*Aegopodium podagraria*), mrkev obecná (*Daucus carota*), třezalka tečkovaná (*Hypericum perforatum*), pcháč oset (*Cirsium arvense*), bodlák obecný (*Carduus acanthoides*), lopuch plstnatý (*Arctium tomentosum*), lopuch větší (*Arctium lappa*), kostival lékařský (*Symphytum officinale*), čistec lesní (*Stachys silvatica*), reseda žlutá (*Reseda lutea*), kuklík městský (*Geum urbanum*), podběl obecný (*Tussilago farfara*), svačec rolní (*Convolvulus arvensis*), jetel plazivý (*Trifolium repens*), jetel zvrhlý (*Trifolium hybridum*), netýkavka malokvětá (*Impatiens parviflora*), mydlice lékařská (*Saponaria officinalis*), kyprej prutnatý (*Lythrum virgatum*), vratič obecný (*Tanacetum vulgare*), lnice květel (*Linaria vulgaris*) třtina rákosovitá (*Calamagrostis arundinacea*), psárka luční (*Alopecurus pratensis*), kostřava luční (*Festuca pratensis*), lipnice luční (*Poa pratensis*). Z cizích a invazních druhů pak hvězdnice kopinatá (*Aster lanceolatus*), celík kanadský (*Solidago canadensis*), křídlatka česká (*Reynoutria x bohemica*), netýkavka žláznatá (*Impatiens glandulifera*) a slunečnice topinambur (*Helianthus tuberosus*).

Ocenění dle metodiky Hodnocení biotopů České republiky (hodnota bodu 12,36 Kč):

dřevinné porosty – plocha cca 24 300 m²

Biotop L2.4. – Měkké luhy nížinných řek

Hodnota 65 bodů na 1 m² plochy

Korekční koeficient:

- ontogenetická zralost – optimální, hodnota 1
- nasycenost struktur – úplná, hodnota 1
- nasycenost druhů/taxonů – přítomny hlavní dominantní a diagnostické druhy, hodnota 1
- nasycenost ohrožených a chráněných druhů – nevyskytují se, ale nejsou pro biotop typické, hodnota 1
- integrita vzhledem k ploše – plocha dostatečná k udržení biotopu, hodnota 1
- integrita vzhledem k postavení biotopu v krajině – pro okolní plochy nepředstavuje zvýšení ani snížení jejich ekologické stability, hodnota 1
- integrita vzhledem k potenciálnímu zastoupení biotopu v krajině – v širším okolí v obdobných polohách běžný biotop, hodnota 1

Ekologická hodnota je: 65 x 12,36 = 803,40 x 24 300 = **19 522 620,00 Kč**

LOKALITA – TRAVNÍ POROSTY V PÁSMU ÚPRAVY BERM (NAD LÁVKOU DO TROJE)

Rozloha: cca 7 020 m²

Biota:

bylinné porosty

– **Biotop T1.4.** aluviální psárkové louky (svaz *Alopecurion pratensis* Passarge 1964),

– Fyziotyp – MT Hygrofilní až mezofilní louky a pastviny;

– Fytocenologie – svaz *Alopecurion pratensis* Passarge 1964 – aluviální psárkové louky

Popis aktuálního stavu lokality:

Lokalita je plochou pobřežní zónou. V předmětné ploše byly po povodni v roce 2002 odstraněny dřevinné porosty měkkého luhu. Plochu po lužním lese zaujímá druhově ochuzené náhradní bylinné společenstvo – svaz *Alopecurion pratensis* Passarge 1964. Na lokalitě byly zastíženy druhy: kyprej prutnatý (*Lythrum virgatum*), mochna plazivá (*Potentilla reptans*), pryskyřník plazivý (*Ranunculus repens*), šířovník tenkolistý (*Lotus tenuis*), psárka luční (*Alopecurus pratensis*), psineček výběžkatý (*Agrostis stolonifera*), ostřice dvouřadá (*Carex disticha*), ostřice časná (*Carex praecox*), lipnice bahenní (*Poa palustris*) a lipnice luční (*Poa pratensis*).

Ocenění dle metodiky Hodnocení biotopů České republiky (hodnota bodu 12,36 Kč):

bylinné porosty – plocha cca 7 020 m²

Biotop – Biotop T1.4. aluviální psárkové louky

Hodnota 46 bodů na 1 m² plochy

Korekční koeficient:

- ontogenetická zralost – probíhající sukcese hodnota 0,7
- nasycenost struktur – úplná, hodnota 1
- nasycenost druhů/taxonů – přítomny hlavní dominantní a diagnostické druhy, hodnota 0,8
- nasycenost ohrožených a chráněných druhů – nevyskytují se, hodnota 0,6
- integrita vzhledem k ploše – plocha dostatečná k udržení biotopu, hodnota 1
- integrita vzhledem k postavení biotopu v krajině – pro okolní plochy nepředstavuje zvýšení ani snížení jejich ekologické stability, hodnota 1
- integrita vzhledem k potenciálnímu zastoupení biotopu v krajině – v širším okolí v obdobných polohách běžný biotop, hodnota 1

Ekologická hodnota je: 46 x 0,7 x 0,8 x 0,6 = 15,45 x 12,36 = 190,96 x 7 020 = **1 340 539,20 Kč**

CELKOVÁ PLOCHA VEGETACE DOTČENÉ ÚPRAVAMI SPOJENÝMI S VÝSTAVBOU ČOV NA CÍSAŘSKÉM OSTROVĚ V PRAZE

Ekologická hodnota je: 38 304 497,00 Kč

Publikace Hodnocení a oceňování biotopů České republiky je ke stažení ve formátu pdf na adrese <http://fzp.ujep.cz/Projekty/VAV-610-5-01/HodnoceniBiotopuCR.pdf>

V případě hlubšího zájmu o problematiku hodnocení a oceňování biotopů je možné spojit se s řešiteli projektu prostřednictvím e-mailových adres dejmal@chello.cz a Sejak@seznam.cz.

Ivan Dejmal

UNIKÁTNÍ EKOCENTRUM SLUŇÁKOV

V Horce nad Moravou nedaleko Olomouce bylo 18. ledna slavnostně otevřeno nové středisko ekologické výchovy Centra ekologických aktivit města Olomouce Sluňákov, o. p. s. Bude sloužit pro krátkodobé i pobytové ekovýchovné programy a zároveň jako ekologická poradna a informační středisko CHKO Litovelské Pomoraví. Středisko představil ředitel ekocentra Michal Bartoš a o architektonické finisy se podělil jeden z autorů projektu unikátního domu Ondřej Hoffmeister ze společnosti Projektil Architekti.

Dům je postaven jako nízkoenergetický – počítá se u něj s energetickou spotřebou pouhých 27,6 kWh/m² za rok, kterou pokryje biomasa a slunce. Obydlená terénní vlna plynule zapadá do okolního terénu. Na jih je fasáda prosklená, od severu je objekt chráněn zemním valem – zelenou střechou. Na osluněné straně disponuje polyfunkčním sálem, jídelnou, klubovnou, pokoji pro ubytované, bytem správce, administrativním zá-

zemím. Na severní straně je sociální zázemí, kuchyně, sklady, technické místnosti, kotelna. Zásobování pitnou vodou je oddělené od vody užitkové – pro tento účel se využívá dešťová voda.

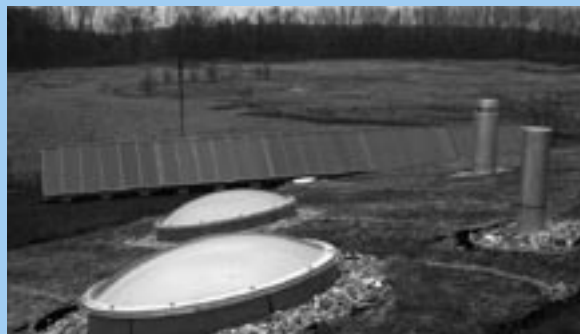
Ekocentrum leží na patnáctihektarovém pozemku, který se upravuje pro potřeby ekologické výchovy a zároveň funguje jako lokální biocentrum s meandrujícím potokem či mokřady. Kolem vede značená cyklotrasa.

Výstavba střediska byla zahájena v květnu 2005, plně v provozu je od 15. ledna 2007. Celkové náklady na stavbu i vnitřní vybavení dosáhly téměř 78 milionů korun. Většinu investice zajistilo statutární město Olomouc, zhruba 36 milionů tvořila dotace Státního fondu životního prostředí. Práci ve středisku našlo 11 lidí. Další informace: <http://www.olomoucko.cz/slunakov>

*Tisková zpráva MŽP, upraveno (kvá)
Foto Jakub Kašpar, MŽP*

Vstup do centra je ze severní strany, kterou pokrývá zelená střecha. Dá se na ni snadno vystoupit a využít rozhled na krajinu Litovelského Pomoraví.

Světlíky zajišťují přístup přirozeného světla do kuchyně, v pozadí jsou vidět solární kolektory pro ohřev teplé vody a vzduchu.

Jižní průčelí budovy je opravdovým estetickým zážitkem

Zpravodaj Ministerstva životního prostředí • Ročník XVII, číslo 3/2007 • Vychází 12× ročně • Vydává Ministerstvo životního prostředí, Vršovická 65, 100 10 Praha 10, tel.: 267 122 549 • Odpovědná redaktorka Mgr. Hana Kolářová, tel.: 261 910 608, e-mail: hana.kolarova@tiscali.cz • Administrace a objednávky SEVT a. s., Pekařova 4, 181 06 Praha 8, tel.: 283 090 352, fax: 233 553 422, e-mail: sevt@sevt.cz • Sazba Informica, tisk PeMa Praha • Předplatné měsíčníku Věstník a Zpravodaj MŽP s čtvrtletníkem EIA • IPPC • SEA pro rok 2007 je 750,- Kč • Číslo 3/2007 předáno do tisku 10. 2. 2007